

polonia węgierska

a magyarországi lengyelek havilapja

KANONIZACJA BŁ. JANA PAWŁA II

DZIEŃ PAMIĘCI
OFIAR ZBRODNI
KATYŃSKIEJ

POLONIJNA
WIELKANOC
NA WĘGRZECH

OBRADY OSP

ZAPRZYSIĘŻENIE
RZECZNIKA
NARODOWOŚCI
POLSKIEJ

MEDALE
KS. W. DANKA
WRĘCZONE

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

UROCZyste ZAPRZYSIĘŻENIE DR HALINY CSŰCS LÁSZLÓNÉ JAKO RZECZNIKA NARODOWOŚCI POLSKIEJ,
NA DRUGIM ZDJĘCIU Z MAŁŻONKIEM

3 MAJA W POLSKIEJ PARAFII,
WRĘCZENIE MEDALI KS. W. DANKA,
UROCZYSTA MSZA ŚWIĘTA

MEDAL KS. W. DANKA
DLA BARBARY PÁL

WITAMY

3 Papież-wędrowiec

Agnieszka Janiec-Nyitrai

KRONIKA

4 Katyń - Budapeszteńskie uroczystości wspomnieniowe

4 Mise április 10-én a budapesti Belvárosi Templomban
Sárközi Edit

5 "Gdzie był Bóg w Smoleńsku?"

5 Katyni emléktábla avatás Miskolcon

Fekete Dénes

5 Miskolc - odstonięcie tablicy katyńskiej

6 Budapeszt: wspólne polonijne spotkanie wielkanocne

6 Nadzwyczajny Polski Wieczór Klubowy w XIII dzielnicy

6 Budapeszt: obchody kanonizacji Jana Pawła II

w Kościele Polskim

7 Uroczystości w Domu Polskim

Monika Molnárné Sagun

7 Uroczystość przy pomniku Jana Pawła II

7 Jajeczkowe spotkanie w Újbudzie

8 Obradował OSP

9 Hőseink emlékére - közös történelmünk

Wieloch Varga Krystyna

9 Przyjęcie z okazji święta narodowego Polski

9 Lengyelországi diák látogatása Mucsonyban

Widomskiné Novák Mária

10 "Katyń. Zbrodnia-Polityka-Moralność" - wystawa

w Szombathely

10 Budapeszt: polonijne obchody święta 3 Maja

11 A Tátra kincsei Érdén

Bazsóné Megyes Klára

11 Uroczyste zaprzysiężenie rzecznika narodowości polskiej

12 Együtt jobbn! Konferencia és könyvbemutató

Sárközi Edit

NA GRANICY KULTUR

13 Katyni

Fekete Janina

14 Kolaże Wisławy Szymborskiej

Dorota Várnai

14 Fotogén költészet

Karaba Márta Alexandra

16 II. Rákóczi Ferenc és a lengyelek a korabeli

irodalom tükrében

Várnai Dorota

CO BYŁO, CO BĘDZIE

18 Co było, co będzie

Z ŻYCIA POLSKIEJ SZKOŁY NA WĘGRZACH

20 Co słysząc w Szentendre?

REFLEKSJE

21 Hapaks legomenon, czyli czym jest miłość

Agnieszka Janiec-Nyitrai

Papież - wędrowiec

27 kwietnia – dzień kanonizacji bł. Jana Pawła II - to dzień wyjątkowy dla każdego Polaka, bez względu na światopogląd. To także niezwykle dzień dla przedstawicieli Polonii, rozsianych po całym świecie. Karol Wojtyła – św. Jan Paweł II, będąc do końca Polakiem, stał się także obywatelem świata, kosmopolitą, nazywanym papieżem-wędrowcem, papieżem-pielgrzymem. Święty Jan Paweł II może być uznany za patrona emigrantów, a także za patrona wszystkich Polaków, którzy opuścili rodzinne strony. Mapa przedstawiająca jego podróże apostolskie obrazuje ponad 100 wypraw w najodleglejsze krańce świata i jest imponująca. Ojciec Święty zawsze podkreślał istotną rolę swoich pielgrzymek, potrzebę ewangelizacji poprzez osobisty, głęboki kontakt z wiernymi na całym świecie. Postawa św. Jana Pawła II pokazuje jak można, wciąż pamiętając o swoich korzeniach, stać się otwartym na inność, otwartym na dialog. Tym samym św. Jan Paweł II może być wzorem dla każdego Polaka przebywającego za granicą.

Agnieszka Janiec-Nyitrai

A vándor pápa

Április 27-e – II. János Pál pápa szentté avatásának napja – világnézettől függetlenül minden lengyel ember számára különleges nappá vált, különösen a szélrózsa minden irányába szétszórt polónia képviselőinek. Karol Wojtyła – Szent II. János Pál – miközben mindvégig megmaradt lengyelnek, egyúttal világpolgárrá, igazi kozmopolitává is lett, akit ennek okán vándor pápának, zárandok pápának hívtak. Szent II. János Pált akár az emigránsok, a szülőföldjüket elhagyó lengyelek pártfogójának is lehetne tekinteni. Apostoli útjainak a térképe igen lenyűgöző: 100-nál több utazást tartalmaz a világ legkülönbözőbb helyeire. A Szentatya mindig hangsúlyozta zárandoklatainak lényegi szerepét, az evangélium hirdetésében a személyes, mély kapcsolat szükségességét a hívőkkel szerte a földkerekségen. Szent II. János Pál fellépése mutatja, miként lehet – saját gyökereire való folyton emlékezés közepette – nyitottá válni a másra, a párbeszédre. Ezzel a lengyel szent követendő példát is mutatott minden határon túli lengyelnek.

Janiec-Nyitrai Agnieszka

KATYN - BUDAPESZTENSKIE UROCHYSTOŚCI WSPOMNIENIOWE

12 kwietnia 2014 r. Samorząd Óbudy (III dzielnica Budapesztu) wspólnie z Samorządem Narodowości Polskiej tej dzielnicy był gospodarzem uroczystości wspomnieniowej, zorganizowanej z okazji Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej przy pomniku Męczenników Katynia, którą zaszczylicili swoją obecnością węgierscy parlamentarzyści, przedstawiciele rządu i elit politycznych Węgier, władz miasta Budapesztu z prezydentem Budapesztu, Istvánem Tarlósem na czele. Obecni byli przedstawiciele Ambasady Polskiej w Budapeszcie z charge d'affaires Ambasady RP, Michałem Andrukoniem, przewodnicząca Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego, dr Halina Csúcs Lászlóné, samorządowcy z III dzielnicy z Balázsem Busem, burmistrzem tej dzielnicy na czele, a także goście z warszawskiego Bemowa - miasta partnerskiego Óbudy.

Z Warszawy przyjechał sekretarz Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, Andrzej Krzysztof Kunert, który w przemówieniu podkreślił: „w tym roku podczas kwietniowych uroczystości na polskim cmentarzu w Katyniu, po raz pierwszy w historii doszło do wydarzenia absolutnie nadzwyczajnego i bezprecedensowego, bo razem z Polakami weszło tam 11 attaché wojskowych akredytowanych w Moskwie przedstawicieli 11 państw NATO, a byli to pierwsi oficerowie w innych niż polskie mundurach, jacy kiedykolwiek pojawili

się na tym cmentarzu. W ten niezwykle wymowny i symboliczny sposób sojusz północnoatlantycki przyjął do swojego dziedzictwa ofiary katyńskie. Był wśród nich attaché Węgier László Varga, za jego, a tym samym węgierską obecność w tak niezwykle dla nas miejscu bardzo pięknie dziękuję”. Słowami tymi zakończył swoje przemówienie A. Kunert.

Następnie proboszcz Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech ks. Karol Kozłowski SChr. wygłosił słowa modlitwy, a uczennica Szkoły Polskiej na Węgrzech M. Pravicsówna z dużym

powodzeniem recytowała (po polsku) wiersz o Katyniu, po czym odbyła się ceremonia składania wieńców, w asyście kompanii honorowej Wojska Węgierskiego, Reprezentacyjnej Orkiestry WW i przedstawiciele Stowarzyszenia Rekonstrukcji Historycznej Legionu Polskiego na Węgrzech. Reprezentowane były cywilne organizacje węgierskie i polonijne stowarzyszenia, m.in. Katolików Polskich na Węgrzech p.w. św. Wojciecha i Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J.Bema na Węgrzech oraz niektóre terenowe samorządy narodo-

wości polskiej. Przed rozpoczęciem uroczystości przy pomniku katyńskim, symboliczny wieniec w imieniu tu. Polonii przy tablicy pamięci ofiar Katynia, znajdującej się na ścianie Gimnazjum Árpáda złożyła przewodnicząca OSP, dr Halina Csúcs Lászlóné.

(b. fot. b.)

Mise április 10-én a budapesti Belvárosi Nagyboldogasszony Templomban a katyni és szmolenszki áldozatokért

2010. április 10-én a Lech Kaczyński lengyel államfőt és kíséretét szállító kormányrepülőgép lezuhant Oroszországban, a szmolenszki katonai repülőtér kifutópályájától néhány száz méterre. A delegáció a 70 évvel ezelőtt, 1940-ben, Katynban lemészárolt 22 ezer lengyel tiszt és civil emlékére rendezett megemlékezésre utazott a Szmolenszkhez közeli településre, magánlátogatás keretében. A katasztrófában 96 ember vesztette életét, köztük a lengyel politikai és katonai vezetés számos képviselője és több egyházi méltóság.

A Belvárosi Nagyboldogasszony Főplébánia a 2010-es tragédia óta – osztozván a lengyel nép nagy veszteségében és fájdalmában – minden év április 10-én lengyel-magyar misét mutat be a két tragédia áldozatainak lelki üdvéért. Ez alkalommal

is így történt; a szentmisét magyar nyelven Herpy György, a templom ny. plébánosa, lengyelül pedig Karol Kozłowski, a budapesti Lengyel Perszonális Plébánia plébánosa celebrálta. Az aktuális olvasmányt és a könyörgést lengyelül Konrad Sutarski író, költő és Molnárné Sagun Zdzisława, a Magyarországi Lengyel Katolikusok Szt. Adalbert Egyesületének elnöke tolmácsolta.

A magyarok mellett a budapesti lengyelek hívók is népes csoporttal vettek részt a szentmisén.

Később Dr. Osztie Zoltán h. esperes, a templom plébánosa, a Keresztény Értelmisségiek Szövetségének elnöke kérdésemre

elmondta, hogy plébániájuk kapcsolata a magyarországi lengyelekkel korábban, még 2010-et megelőzően kezdődött, akkor, amikor 2002-ben a Belváros-Lipótváros Lengyel Kisebbségi Önkormányzat felállította templomuk bejáratánál Szent Kinga szobrát. Azóta számos szállal kötődnek mind a hazánkban élő, mind az anyaországi lengyelekhez.

Sárközi Edit, fot. B. Pál

Katyni emléktábla avatás Miskolcon

2014. április 26-án avatták fel ünnepélyesen Miskolcon a katyni emléktáblát. Az emlékhely kialakításának a gondolata már másfél éve megfogalmazódott, de csak mostanra sikerült megvalósítani. Az ügyet Bárcziné Sowa Halina irányította, mozgatta a kezdetektől. Szép munka volt!

Lengyel részről Marek Sukiennik, a Limanowai Hagymányórzó Egyesület vezetője – Limanowa város önkormányzatával együttműködve – ajánlotta fel ezt a lehetőséget Halinának, hogy a két város között az utóbbi években kialakult jó együttműködésnek ilyen területen is legyen nyoma. Marek szerezte meg az anyagi támogatást a mű elkészítéséhez, majd sikerült olyan alkotóművészt is kerítenie, aki elkészítette az emléktáblát. Mikor lengyel részről rendben volt minden, akkor lépett akcióba a Miskolci Lengyel Önkormányzat elnök asszonya, Halina.

A minorita rendház befogadó nyilatkozata után megkapta a városi főépítész engedélyét is, majd sikerült megnyernie Miskolc város vezetésének a támogatását is. Ezek után már csak az időpont egyeztetése, illetve a rendezvény programjának a megbeszélése maradt hátra.

Az ünnepségre egy esős szombat délelőttön került sor. Még az égiek is megkönnyezték azt a 20 ezer körüli – sajnos a pontos számuk már soha sem fog kiderülni – lengyel tiszt és civil áldozatot, akik 1940 tavaszán a sztálini terror áldozataivá lettek. Pedig ha őket megkérdezi valaki, biztos azt válaszolták volna: élni akarunk, harcolni Anders tábornok hadtestében a német fasiszták ellen, vissza akarjuk szerezni hazánk függetlenségét, és ott egy demokratikus államot akarunk felépíteni. Sajnos a dolgok nem így alakultak.

Az ünnepség 10 órakor a minorita templomban szentmisével kezdődött, melyet Karol Kozłowski, a budapesti lengyel templom plébánosa celebrált. Ezt követően Bárcziné Sowa Halina idézte fel az akkori megrázó eseményeket. A minorita rendház falán lévő alkotást Dr. Kriza Ákos, Miskolc megyei jogú város polgármestere és Władysław Bieda, Limanova város első embere közösen leplezte le. Ezután a két város polgármesterei, a Lengyel Nagykövetség, majd politikai pártok, illetve civil szervezetek sora helyezte el a kegyelet virágait a táblánál. A koszorúzásban a Bükkszentkereszti Hegyivadász Hagymányórzó Egyesület tagjai segédkeztek II. világháborús katonai egyenruhában. Az emléktáblát Robert First lengyel szobrászművész készítette.

Fekete Dénes

"Gdzie był Bóg w Smoleńsku"

6 kwietnia 2014 roku prapremiery węgierskiej w Domu Polskim w Budapeszcie doczekał się film Grzegorza Górnego pt. "Gdzie był Bóg w Smoleńsku". Obraz ten to zupełnie inne spojrzenie na tragedię smoleńską. Tytułowe pytanie staje się pretekstem do głębokich i poruszających rozmów z rodzinami ofiar. Ich konkluzje są zaskakujące. Jaki był sens śmierci tylu ludzi? Co oznacza ta ofiara? Jaki jest religijny wymiar tej tragedii? Dlaczego Pan Bóg na to pozwolił? Czy nie mógł ich uratować? Grzegorz Górny i Tomasz Terlikowski - autorzy filmu stawiają te pytania nie tylko sobie, ale też bliskim zmarłych, czterem kobietom - wdowom, które straciły swych mężów w Smoleńsku: Magdalenie Mercie, Jolancie Przewoźnik, Dorocie Skrzypek i Alicji Zajac. W filmie przewijają się, oprócz nich, postacie Michała Lorenca (muzyka), Antoniego Krauzego (lektor) i Wojciecha Wencla (poezja). "Gdzie był Bóg w Smoleńsku" to poruszający, głęboki i religijny film, który w obliczu wielkiej narodowej tragedii wskazuje źródło nadziei. W budapeszteńskim pokazie uczestniczył Grzegorz Górny (reporter, eseista, publicysta, reżyser, producent filmowy i telewizyjny) oraz pani Jolanta Przewoźnik (historyk), duchowa spadkobierczyni dzieła śp. Andrzeja Przewoźnika, która w całości film ten po raz pierwszy obejrzała właśnie w Budapeszcie, określając ten fakt kontynuacją niedokończonych węgierskiej historii życia Jej męża. W spotkaniu, którego celem było uczczenie pamięci ofiar katastrofy smoleńskiej, a organizatorami były dwie budapeszteńskie Filie Polskiego Ośrodka Kulturalno - Oświatowego (przy ul. Óhegy 11 i Nádor 34), obok Polaków uczestniczyli Węgrzy, a wśród nich wdowa po byłym ambasadorze Węgier w Warszawie, Erika Kiss. Projekcję filmu poprzedziła msza święta w Kościele Polskim i koncert organowy: Toccata, Adagio i Fuga C-dur Jana Sebastiana Bacha i Adagio-Przeistoczenie Chrystusa w wykonaniu Szilvesztra Rostettera.

10 kwietnia w Kościele Śródmiejskim została odprawiona polsko-węgierska msza święta w intencji ofiar zbrodni katyńskiej i katastrofy smoleńskiej.

(b. fot. B. Pál)

Miskolc: odsłonięcie tablicy katyńskiej

Na murze klasztoru i kościoła Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Miskolcu odsłonięto 27 kwietnia 2014 tablicę upamiętniającą ofiary zbrodni katyńskiej.

Tablica, której autorem jest artysta-rzeźbiarz z Limanowej, Robert First w swojej centralnej części zawiera urnę z ziemią z Katynia. Tablica, którą ufundowali Polacy z Limanowej i społeczność polska z Miskolca, znajduje się na murze klasztoru minority w centrum Miskolca przy Hősök tere 5.

W odsłonięciu tablicy udział wzięli Konsul RP w Budapeszcie Andrzej Kalinowski, przewodnicząca Samorządu Narodowości Polskiej w Miskolcu Halina Barczin-Sowa, burmistrz Miskolca Ákos Kriza, wiceprezydent Miskolca Péter Pflieger, burmistrz Limanowej Władysław Bieda, proboszcz Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech ks. Karol Kozłowski, prezes Stowarzyszenia Katolików Polskich na Węgrzech p.w. św. Wojciecha Monika Molnárné Sagun, przedstawiciele miejscowej Polonii. Odprawiona została również uroczysta msza w intencji ofiar zbrodni katyńskiej.

(źródło: www.budapest.msz.gov.pl)

Budapeszt: wspólne polonijne spotkanie wielkanocne

Niedziela wielkanocna (nazywana też Wielką Niedzielą, Niedzielą Zmartwychwstania Pańskiego) to pierwszy dzień świąt wielkanocnych. W polskim zwyczaju rodzina zasiada do uroczystego śniadania wielkanocnego, które rozpoczyna się składaniem życzeń i dzieleniem się święconką z koszyczka, a na stołach zdobionych buketami z bazi i pierwszych wiosennych kwiatów znajdują się jajka, wędliny, wielkanocne baby i mazurki. O nasze rodzime polskie tradycje dba również węgierska Polonia.

Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema na Węgrzech wraz ze Stowarzyszeniem Katolików Polskich na Węgrzech p.w. św. Wojciecha i Polską Parafią Personalną na Węgrzech po mszy świętej, sprawowanej w Kościele Polskim przez ks. Andrzeja

Orczykowskiego, Sekretarza Generalnego Towarzystwa Chrystusowego w asyście proboszcza Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech ks. Karola Kozłowskiego oraz kleryka Mateusza Soche, zaprosiło Polonię na wspólne polonijne spotkanie wielkanocne, które odbyło się w Niedzielę Zmartwychwstania Pańskiego, 20 kwietnia w Domu Polskim w Budapeszcie.

Gości przywitali: prezes SKP p.w.św. Wojciecha Monika Molnárné Sagun wspólnie z prezesem PSK im J.Bema na Węgrzech Eugeniuszem Korkiem, następnie ksiądz proboszcz poświęcił symboliczny poczęstunek i dzielono się święconym jajkiem, składając świąteczne życzenia, wierząc, że święcone jako sprowadzi pod dach naszych domów szczęście, a dzielenie się nim umocni więzi polonijne i obroni przed złem i nieszczęściami – wszak, jak wiadomo jest ono symbolem życia i miłości.

W niedzielnym spotkaniu, obok członków obu stowarzyszeń uczestniczyli wierni z naszej polskiej parafii, a także nasi rodacy z Polski, którzy spędzają Wielkanoc w Budapeszcie.

(b.)

Nadzwyczajny Polski Wieczór Klubowy w XIII dzielnicy

Kanonizacja Ojca Świętego Jana Pawła II 27 kwietnia w niedzielę była ogromnym świętem nie tylko dla wszystkich katolików na całym świecie, ale dla Polaków szczególnie. Przecież to nasz polski Papież został kanonizowany tak niedługo po swojej śmierci. Nie było w tym nic nadzwyczajnego. Właściwie już w chwili śmierci został uznany za świętego.

Z tej to nadzwyczajnej okazji Samorząd Narodowości Polskiej XIII dzielnicy Budapesztu zorganizował równie nadzwyczajny Polski Wieczór Klubowy z bogatym programem. Przede wszystkim była to wystawa, poświęcona sylwetce świętego Jana Pawła II, którą otworzył proboszcz naszej polskiej parafii w Budapeszcie, ks. Karol Kozłowski. W sposób niezwykle osobisty przybliżył licznej publiczności, nie tylko Polakom z XIII dzielnicy, ale także z całego Budapesztu, a ponadto naszym przyjaciółom węgierskim, postać nowego polskiego, i nie tylko, świętego. Przewodnicząca Samorządu, Alicja Nagy uzupełniła wspomnienia księdza Kozłowskiego swoimi wspomnieniami z jej trzykrotnych spotkań ze świętym Janem Pawłem II. Jak też powszechnie wiadomo, Karol Wojtyła był nie tylko papieżem, ale i doskonałym poetą. A że właśnie w kwietniu obchodzony jest Dzień Poezji, nasz rodak, dr Konrad Sutarski, sam zresztą poeta, wprowadził zebranych w arkana poezji Jana Pawła II i czytał po polsku jego wiersze. Tünde Trojan natomiast czytała je w mistrzowski sposób po węgiersku.

I gdyby nie fakt, że w programie wieczoru była jeszcze jedna piękna uroczystość, a mianowicie 92. urodziny naszej najstarszej Polki z XIII dzielnicy, pani Rozalii Szakály, po mężu Szakály Lajosné, moglibyśmy jeszcze długo wspominać naszego polskiego papieża i zachwycać się jego poezją, tym bardziej, że wystawa była uzupełniona mnóstwem książek o Janie Pawle II, Jego własnymi książkami, co w dużej mierze było zasługą pani Apolonii Rybickiej Toldi, która przyniosła też cały album zdjęć z jej i jej rodziny spotkania w Castel Gandolfo.

A potem były kwiaty dla jubilatki i pyszny tort, i naturalnie łyżki szczęścia, że nie zapomnieliśmy o Niej. Ale jak moglibyśmy zapomnieć o tak niezwyklej osobie, jak „Rózsa Néni”, która od początku naszej kadencji zawsze przychodzi na każdą naszą imprezę ze swą córką Ireną, nierzadko z drugą córką, mieszkającą poza Budapesztem i swymi zięciami, i mimo 42-letniego pobytu na Węgrzech nie zapomniła języka polskiego. A więc niech jeszcze długo żyje nam w zdrowiu nasza pani Rozalia – Rózsa néni.

(akor, fot. B. Pál)

Budapeszt: obchody kanonizacji Jana Pawła II w Kościele Polskim

Z okazji przypadającej w niedzielę 27 kwietnia 2014 kanonizacji Jana Pawła II w budapeszteńskim Kościele Polskim odbyła się uroczysta msza święta i spotkanie modlitewne. Msza święta połączona była ze wspólnym oglądaniem bezpośredniej transmisji mszy kanonizacyjnej z Rzymu.

W Kościele Polskim razem z wiernymi z tutejszej parafii obecny był Ambasador RP na Węgrzech Roman Kowalski wraz z Małżonką oraz Dyrektor Instytutu Polskiego w Budapeszcie Katarzyna Sitko.

27 kwietnia minęła 69. rocznica śmierci ks. Wincentego Danki – pierwszego duszpasterza Polaków na Kőbányi. Z tej okazji złożono kwiaty przy pomniku ks. W. Danki.

(b.)

UROCZYSTOŚCI W DOMU POLSKIM

27 kwietnia nasza Polonia świętowała kanonizację Papieża Jana Pawła II w Kościele Polskim. Z wielką radością łączyliśmy się duchowo poprzez transmisję telewizyjną z Watykanem. Na uroczystej Mszy św. obecny był z nami pan Roman Kowalski, Ambasad RP z małżonką. Po wspólnej Eucharystii przeszliśmy radować się do Domu Polskiego, który nosi imię naszego Papieża. Kanonizacja zbiegła się z rocznicą śmierci ks. Wincentego Danki, przy którego pomniku złożyliśmy pamiątkowe kwiaty.

Natomiast 4 maja w Kościele Polskim odprawiona została Msza św. dziękczynna za kanonizację Papieża Jana Pawła II, której przewodniczył ks. dr Grzegorz Bielaszka, sekretarz Nuncjatury Apostolskiej w Budapeszcie. Po Mszy św. w Domu Polskim ogłoszone zostały wyniki konkursu plastycznego pt. „Jan Paweł II - przyjaciel dużych i małych”. Prace oceniane były przez grafika Tomasza Piarsa przy współudziale Beaty Mondowics i s. Eugonii Baranowej. Wszystkie dzieci otrzymały symboliczne nagrody oraz różańce z Watykanu. Nagrody ufundowało Stowarzyszenie św. Wojciecha, Szkolny Punkt Konsultacyjny przy Ambasadzie RP oraz Towarzystwo Szerzenia Wiedzy Popularno-Naukowej w Budapeszcie.

Następnie odbył się konkurs wiedzy o Papieżu, który zorganizowała s. Weronika Jaworska. Wszystkie dzieci wykazały się dużą wiedzą na temat papieża. W konkursie osobście zaangażował się ks. dr Grzegorz Bielaszka, który ofiarował dzieciom książki. Wszystkim dzieciom, rodzicom i organizatorom dziękujemy za wkład pracy.

Monika Molnárné Sagun, fot. B. Pál

Uroczystość przy pomniku Jana Pawła II

26 kwietnia w przeddzień kanonizacji papieża Jana Pawła II, przy pomniku Jana Pawła II w XVII dzielnicy Budapesztu, tamtejszy Samorząd Narodowości Polskiej był gospodarzem uroczystości wspomnieniowej, poświęconej Janowi Pawłowi II. W uroczystości tej wzięli udział m.in. przedstawiciele władz XVII dzielnicy Budapesztu z jej burmistrzem Levente Rizem na czele, obecna była wdowa po byłym premierze Węgier, pani Antall Józsefné, prezes Stowarzyszenia Katolików Polskich na Węgrzech, Monika Molnárné Sagun, przedstawiciele miejscowej Polonii i wierni z tamtejszej parafii. Uroczystość poprzedziła msza święta w kościele św. Teresy, którą koncelebrował proboszcz Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech, ks. Karol Kozłowski SChr.

(b. fot. Polakia)

Megemlékezés II. János Pál pápa emlékművenél, Rákoshegyen

Magyarországon elsőként 2008-ban, Rákosmentén avattak Boldog II. János Pál pápa tiszteletére egész alakos köztéri szobrot. Az egykori egyházfő 2014. április 27-ei szentté avatásának alkalmából a Rákoshegyi Római Katolikus Egyházközség és a Rákoshegyi Közösségi Ház megemlékezést, koszorúzást és szentmisét tartott az emlékműnél. A koszorúzáson Riz Levente polgármester és Buskó András, az Országos Lengyel Önkormányzat alelnöke mondott ünnepi köszöntőt. Az eseményen részt vett dr. Antall Józsefné, Klára asszony, a néhai miniszterelnök özvegye is. Az Ünnepségen megjelent és koszorút helyezett el Molnárné Sogun Monika, a Magyarországi Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesületének elnöke és Puskás Mária, a Magyar-Lengyel Baráti Kör vezetője is. Az ünnepségen Babusa Jánost, az emlékmű alkotóját is köszöntötték.

(b. fot. Polakia)

Jajeczkowe spotkanie w Újbudzie

13 kwietnia w Niedzielę Palmową w Budapeszcie na zaproszenie Samorządu Narodowości Polskiej XI dzielnicy Budapesztu odbyło się przedwielkanocne spotkanie polonijne, w którym uczestniczyli goście z Újbudy, XII dzielnicy, PSK im J.Bema i OSP na Węgrzech. Rozpoczęła je tradycyjna modlitwa, poświęcenie pokarmów i bazi - symboli palm wielkanocnych - przez proboszcza Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech, ks. Karola Kozłowskiego SChr. Spotkanie upłynęło w bardzo miłej atmosferze, a członkowie SNP XI dzielnicy w imieniu tamtejszej Polonii złożyli gratulacje dr Halinie Csúcs Lászlóné (radnej tego samorządu) z racji wyboru jej na funkcję rzecznika spraw narodowości polskiej w Zgromadzeniu Narodowym Węgier.

(b. fot. b.)

Obradował OSP

12 kwietnia w Budapeszcie na zebraniu plenarnym zebrał się Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech. Obecnych było 14 radnych, którzy zatwierdzili wykonanie budżetu OSP za rok 2013, przyjęli poprawki do budżetu na I kwartał 2014r. Zebrani wysłuchali informacji dot. realizacji wykonania uchwał za minione trzy miesiące. Ponadto radni zajmowali się przyjęciem poprawek do "Zasad działania Muzeum WP, wysłuchali sprawozdania dot. sytuacji instytucji samorządu oraz Derenku. Wiele czasu poświęcono podsumowaniu kampanii wyborczej dot. polskiej narodowości do parlamentu węgierskiego, a także przygotowaniom do kampanii samorządowej. Mówiono o przygotowaniach do obchodów święta węgierskiej Polonii - Dnia św. Władysława. Samorząd postanowił, że do 10 maja przyjmowane będą zgłoszenia kandydatów do nagród "Za Zasługi dla węgierskiej Polonii" oraz nagrody św. Władysława. Obchody święta odbędą się w ostatnią sobotę czerwca w Miskolcu. Samorząd zatwierdził propozycję dot. zwołania Forum Polonii, które ma odbyć się w dniu 31 maja w Domu Polskim w Budapeszcie. Zgodnie z planem - OSP - jak co roku - przyznał kwoty na wsparcie programów organizacji społecznych i osób cywilnych

(b. fot. Z. Nyitrai).

Rozstrzygnięcie wniosków grantowych jest następujące:

Ülésezett az OLÖ

Az Országos Lengyel Önkormányzat április 12-én, Budapesten testületi ülésre gyűlt össze. 14 képviselő jelent meg, akik jóváhagyták az OLÖ 2013. évi költségvetése végrehajtásáról szóló beszámolót és elfogadták a 2014-es I. negyedévi költségvetés módosításait. Az összegyűlték meghallgatták az elmúlt 3 hónapban végrehajtott határozatokról szóló beszámolót. Ezen felül a képviselők módosították a ML Múzeuma Szervezeti és Működési Szabályzatát, továbbá meghallgatták az önkormányzati intézmények, illetve Derenk helyzetével kapcsolatos beszámolókat. Sok időt szenteltek a lengyel nemzetiség magyar országgyűlési választási kampányának értékelésére, továbbá megvitatták az önkormányzati választásokra történő felkészülés állását. Áttekintették a magyarországi lengyeliség Szent László napi ünnepségének előkészületeit. Az Önkormányzat május 10-ét szabta meg A Lengyel Polónia Szolgálatáért kitüntetésre, illetve a Szent László-díjra való jelölés határidejeként. Az ünnepség június utolsó szombatján lesz Miskolcon. Az Önkormányzat rendelkezett a Lengyel Fórum összehívására vonatkozó javaslatról, így május 31-én a budapesti Lengyel Ház biztosít helyszínt az eseménynek. Az OLO idén is meghatározta - összhangban a költségvetési tervvel - a pályázó társadalmi szervezetek, illetve civil személyek programjai támogatásának mértékét.

A pályázati elbírálások eredményei az alábbiak:

Pályázó - támogatás tárgya - támogatás összege (HUF)

1. Magyar-Lengyel Baráti Kulturális Egyesület - XIV. Lengyel Nap Békéscsabán - 50.000
2. Érdi Lengyel-Magyar Kulturális Egyesület - Az egyesület őszi programjai, jubileumi ünnepség - 50.000
3. "STO-LAT" Nyíregyházi Lengyel-Magyar Baráti Társaság Egyesület - Magyarországi lengyel kórusok első országos találkozója - 70.000
4. Zajti Ferenc - Filmforgatás Lengyelországban élő magyarok bemutatása, akik a II. világháború ideje alatt bátorságukkal, emberségükkel kitüntették magukat. Helyszíne-Gdańsk, Podkowa Leśna és magyar helyszínek. - 130.000
5. Magyarországi Lengyel Katolikusok Szt. Adalbert Egyesülete 2015 évi Polonia naptár készítése - 100.000
6. Magyarországi Lengyel Katolikusok Szt. Adalbert Egyesülete XX. Lengyel Keresztény Napok megrendezése - 200.000
7. Egri Polonia Klub, Lengyel-Magyar Kulturális Egyesület - Dokumentumfilm készítése az 1939-40-es években Egerben működő lengyel tiszti táborról és lengyel menekültekről. - 50.000
8. Wysocki Légió Hagyományörző Egyesület - megemlékezések - 100.000
9. Magyar-Lengyel Baráti Társaság Somogy megyei Csoportja (Kaposvár) - A társaság alapításának 20. évfordulója megünneplése - 50.000
10. Mo-i Bem J. Lengyel Kulturális Egyesület - lengyel Mikulás ünnepség gyerekeknek - 200.000
11. Mo-i Bem J. Lengyel Kulturális Egyesület - hagyományos karácsonyi osztatörés - 250.000
12. Lengyel Katolikusok Szt. Adalbert Egyesület - Polonia rendezvény „Szent Kinga” kórus Ószandecen - 100.000
13. Lengyel Perszonális Plébánia - Templomi búcsú - 50.000
14. Derenk Szövetség Derenki Búcsú - 300.000
15. Lengyel-Magyar Klub Szolnok - „Főzzünk együtt” - Lengyel régiók ízei és kézművesség, népi kultúra bemutatása - 100.000
16. Bethlen Gábor Alapítvány - Történelmi emlékpont létrehozása 1944 és 1956 lengyel magyar hőseinek - 100.000
17. „Jan Sobieski” Lengyel Kulturális Egyesület - Rak Marek Wawrzyniec, győri lengyel költő hetedik verseskötetének kiadása - 100.000

Hőseink emlékére - Közös történelmünk

A Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat, csatlakozva a városi rendezvényhez, immáron tizennegyedik alkalommal rendezte meg az ország egyik legjelentősebb és legnagyobb létszámú hadijátékát a szolnoki csata évfordulójához közeli hétvégén. A Hőseink emlékére – Közös történelmünk című rendezvény-sorozatra 2014. március 8-án, szombaton került sor. A rendezvény során az eredeti csatához hasonlóan számos nemzet katonái felvonultak. A Verseghy Ferenc Könyvtár adott helyet a program lebonyolítására. A meghívott vendégek: Roman Kowalski, a Lengyel Köztársaság budapesti nagykövete, Andrzej Kalinowski, budapesti lengyel konzul, Dr. Karol Biernacki, a Lengyel Köztársaság tiszteletbeli konzulja Szegeden és a Csongrád Megyei Levéltár igazgatója, Dr. Csúcs Lászlóné, az Országos Lengyel Önkormányzat elnöke és Szalay Ferenc, Szolnok város polgármestere. Szalay Ferenc köszöntője után került sor az ünnepi műsorra.

A délelőtti rendezvény Cyprian Kamil Norwid Gyászrapszódia Bem emlékének című versével kezdődött, amit Barabás Botond, a Szolnoki Szigligeti Színház művésze adott elő, majd a Bielsko-Bialából érkezett lengyel kórus, a BI-BI Singers fellépése következett. Hőseink emlékére – Közös történelmünk címmel Dr. Bagi Gábor történész, a Damjanich János Múzeum munkatársa igen tartalmas, sok érdekes információval átszőtt előadást tartott. Dr. Csúcs Lászlóné, az Országos Lengyel Önkormányzat

elnöke a magyarországi lengyel nemzetiségi önkormányzatok szerepéről, működéséről tartott tájékoztatót, valamint ellátta a közönséget az idei nemzetiségi választásokkal kapcsolatos információkkal. Majd a Bi-Bi Singers folytatta a műsort lengyel patriotikus dalok előadásával, fellépésüket követően pedig Tompa Mihály Temetés című versét szavalta el Barabás Botond.

Ezek után a Teleki Pál Magyarországa és a lengyelek című kiállítás megnyitója következett. A kiállítás nyitóbeszédét Dr. Karol Biernacki, a Lengyel Köztársaság tiszteletbeli konzulja, a Csongrád Megyei Levéltár igazgatója tartotta. A kiállítás, amely a Lengyel Köztársaság szegedi Konzulátusának jóvoltából jött

létre igen színvonalas, értékes, tanulságos minden lengyel-magyar néző számára. Rotar Krystyna és Vasvári Attila szerkesztették a kiállítás anyagát, és fordították a szöveget. Majd a Verseghy Ferenc Könyvtár második emeletén a Boldog II. János Pál a Bielsko-Żywiec egyházmegyében című kiállítás megnyitója következett. A nyitóbeszédet mgr. Bogdan Kocurek, a bielsko-bialai könyvtár igazgatója tartotta meg. A beszédek után a közönség megtekintette a kiállítást.

A délutáni órákban közös koszorúzás zajlott a szolnoki csatában elhunyt lengyel katonák emlékére a Szabadság-emlékműnél, majd a Lengyel Légió utcában. Közreműködött a Wysocki Légió Hagyományörző Egyesület és a Bi-Bi Singers. A szolnoki csata emlékére rendezett hadijátékkal folytatódott az aznapi program Szolnok szívében, a Kossuth téren.

Wieloch Varga Krystyna

Przyjęcie z okazji święta narodowego Polski

Z okazji święta narodowego Polski - rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja - zgodnie z przyjętym zwyczajem Ambasada RP w Budapeszcie organizuje doroczne przyjęcie. Tym razem goście zostali zaproszeni do gmachu Muzeum Sztuk Pięknych (Szépművészeti Múzeum) w Budapeszcie.

Tegoroczne przyjęcie było szczególnie, bo zorganizowane w roku ważnych dla Polski rocznic: 75-lecia wybuchu II wojny światowej, 70-lecia Powstania Warszawskiego, 25-lecia odzyskania wolności, 15-lecia członkostwa w NATO i 10 rocznicy wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. W tym roku przypadają też ważne rocznice związane ze wspólną polsko-węgierską historią: 75-lecie Instytutu Polskiego w Budapeszcie, które będzie świętowane 23 i 24 maja oraz 75-lecie przyjęcia na Węgrzech polskich uchodźców.

W przyjęciu wzięli udział zaproszeni przedstawiciele korpusu dyplomatycznego, węgierskich władz z wicepremierem Tiborem Navracicsem i ministrem obrony narodowej Csabą Hende na czele, reprezentanci Polonii, a także po prostu przyjaciele Polski.

(źródło: www.budapest.msz.gov.pl)

Lengyelországi diákok látogatása Mucsonyban

2014. március 28-a és 29-e között Świątniki Górne testvértel-pülésről 46 középiskolai diák látogatott Mucsonyba.

Első nap a települések diákjainak lehetőségük volt a bemutatkozásra. A lengyel gyerekek kulturális műsorában láthattunk ritmikus sportgimnasztikai gyakorlatokat, hallhattunk gyönyörű lengyel dalokat. De különböző hangszereken – például tangóharmonikán és fuvalán – is bemutatták tudásukat. Este táncház volt, ahol a Csillagfürt néptáncgyűttes vezetésével különböző tánc lépéseket tanulhattak a gyerekek és felnőttek egyaránt. A késő esti táborfűz fényénél Robert Kukuczka lengyel atya gitárral kísérte a gyermekek énekét. Másnap kirándulásra invitáltuk vendégeinket. Megmutattuk a Jósza-fői cseppkőbarlangot, majd a Jósza-patak mentén elsétáltunk Szinpetri falucskába, ahol a világ legnagyobb könyvét néztük meg.

A mucsonyi diákokat pedig meghívták látogatóba május 21-22-re Lengyelországba, így a késő délutáni órákban a mielőbbi viszontlátás reményében köszöntünk el egymástól. Reményeink szerint gyümölcsöző kapcsolat alakulhat ki a két település között.

Widomskiné Novák Mária

„Katyń. Zbrodnia – Polityka – Moralność” –

wystawa w Szombathely

10 kwietnia z okazji Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej w Galerii Obrazów w Szombathely odbył się vernisaż pt. „Katyń. Zbrodnia – Polityka – Moralność”. Otwarcia wystawy dokonał ambasador RP na Węgrzech, Roman Kowalski. Oprócz ambasadora głos zabrał burmistrz miasta Szombathely, Tivadar Puskás. Honorowy patronat nad wystawą objął Minister Obrony Narodowej Węgier, Csaba Hende.

Wystawa ta godna jest wspomnienia również ze względu na to, że wystawiono na niej dzieło węgierskiego artysty, Csaby Polgára – tkaninę zatytułowaną „Całun Katyński”, którym twórca składa hołd ofiarom zbrodni katyńskiej z 1940 roku.

To niecodzienne dzieło ma monumentalne rozmiary - ponad 10m². Zostało wykonane szczególną techniką, wynalezioną przez jego twórcę – techniką odcisku światła. Anna Kazmierczak Cebula, historyk sztuki, dyrektor Galerii w Szombathely tak o nim mówi: „...Z dzieła spoglądają na oglądającego mistyczne figury i postaci, kontury drzew, dół grobowy, zarysy cegieł zburzonego muru. Jednoznaczność wymowy dzieła podnosi

jeszcze szereg rozsypanych na płótnie - odtworzonych ówczesnych guzików wojskowych – jakby naśladując padłych od strzałów ofiar mordu. Dramatyczność wymowy podnoszą odciski osobistych kluczy ofiar, wzmagając i tak już nasycone żałobnym tonem dzieło. Spodziewam(y) się, że ... każdemu zwiedzającemu Polakowi ściśnie się serce na widok tego nasyconego uczuciem dzieła i wzruszy się świadectwem przeżywania Węgry, Csaby Polgára, polskiego bólu, prawdziwego braterskiego zachowania się”.

Całun Katyński zaprezentowany został na Triennale Łódzkim w roku 2013, gdzie został nagrodzony międzynarodową nagrodą Honorable Mention, a na Węgrzech po raz pierwszy wystawiono go w marcu bieżącego roku w Budapeszcie w Forrás Galléria.

Csaba Polgár urodził się w 1942 roku w Budapeszcie. Od 1968 roku bierze aktywny udział w węgierskim życiu tekstylnym, w próbach poszukiwania artystycznych form sztuki tekstylnej na Węgrzech i za granicą. Od 1970 roku wykładał na Węgierskim Uniwersytecie Form Przemysłowych, kierował katedrą na Uniwersytecie im. Moholy-Nagya. W uznaniu za wybitną działalność dydaktyczną otrzymał w 2012 roku tytuł Profesora Emeritusa Uniwersytetu Zachodnio-Węgierskiego.

dv

BUDAPESZT: POLONIJNE OBCHODY ŚWIĘTA 3 MAJA

3 maja w budapeszteńskim Kościele Polskim z okazji święta Najświętszej Maryji Panny, święta Konstytucji 3 Maja oraz Dnia Polonii i Polaków za granicą sprawowana była msza święta w intencji Ojczyzny, której przewodniczył proboszcz Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech ks. Karol Kozłowski SChr. w asyście duszpasterza Węgrów mieszkających w Polsce, ks. Pawła Sobstyła z Warszawy. Podczas mszy świętej zostały wręczone doroczne nagrody – medale ks. Wincentego Danki, a laureatami ich za wieloletnią pomoc kościołowi polskiemu i Stowarzyszeniu Katolików Polskich na Węgrzech p.w. św. Wojciecha zostali: Barbara Pál i małżeństwo Barbara i Béla Pauerowie. Mszy towarzyszył gościnnie przybyły z Poznania Chór mieszany pn. Festa Decoro, który następnie wystąpił w Domu Polskim. W mszy świętej, obok miejscowych wiernych i gości z Polski, uczestniczył ambasador RP na Węgrzech, Roman Kowalski oraz rzecznik spraw narodowości polskiej w ZN Węgier, przewodnicząca OSP, dr Csúcs Lászlóné Halina.

223 lata temu, w okresie Sejmu Czteroletniego, w 1791 roku, Rzeczpospolita, chcąc ratować sytuację wewnętrzną kraju, jak i niezależność państwową, uchwaliła Ustawę Rządową, czyli Konstytucję 3 Maja. Była pierwszą w Europie i drugą na świecie [po amerykańskiej] spisaną ustawą zasadniczą, uznaną później przez światową historiografię za jedno z trzech najważniejszych epokowych

dział XVIII w. Konstytucja 3 Maja była wielkim osiągnięciem narodu, chcącego zachować niezależność państwową, zabezpieczała możliwość rozwoju gospodarczego i politycznego kraju.

3 maja w Kościele katolickim w Polsce obchodzona jest liturgiczna uroczystość Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski. 1 kwietnia 1656 r. w katedrze lwowskiej król Jan Kazimierz w sposób oficjalny ślubował przed wizerunkiem Matki Bożej Łaskawej: „Ciebie za patronkę moją i za królową państw moich dzisiaj obieram” W trzechsetną rocznicę ślubów Jana Kazimierza episkopat Polski z inicjatywy więzionego prymasa

Stefana Wyszyńskiego dokonał ponownego zawierzenia całego kraju Maryi i odnowienia ślubów królewskich. 26 sierpnia 1956 roku ok. miliona wiernych na Jasnej Górze złożyło Jasnogórskie Śluby Narodu Polskiego.

2 maja, od 2002 roku obchodzony jest światowy dzień Polonii i Polaków za Granicą. Święto to ustanowił Sejm RP na wniosek Senatu w dowód uznania wielowiekowego dorobku i wkładu Polonii i Polaków za granicą w odzyskanie przez Polskę niepodległości, wierność i przywiązanie do polskości oraz pomoc Krajowi w najtrudniejszych momentach.

Organizatorami budapeszteńskich polonijnych obchodów tradycyjnie było Stowarzyszenie Katolików Polskich na Węgrzech p.w. św. Wojciecha, Polska Parafia Personalna na Węgrzech oraz SNP X i XIV dzielnicy.

(b. fot. b.)

A Táttra kincsei Érdén

A cím természetesen a Magas-Tátrát jelenti, hiszen legtöbbször jelző nélkül is ezt a hegységet értjük alatta. De hogyan is kerültek ezek a „kincsek” Érdre?

Több válasz is adódik, mindegyik a szervezőkhöz kötődik. A fő szervező a Dr. Genersich Antal Alapítvány volt, annak a motorja, Dr. Tankó Attila a városban dolgozik és a Genersich-leszármazottak közül is néhányan Érdén laknak. Az alapítvány eddig több nemzetközi (szlovák, lengyel, magyar összefogású) programot szervezett, főleg a Szepességben, Lőcsén, Késmárkon, hiszen a család innen származott. A programokba bevonta a Magyar Földrajzi Múzeum igazgatóját, Dr. Kubassek Jánost, az Érdi Lengyel-Magyar Kulturális Egyesület egyik lengyel származású vezetőjét, Sebestyenné Majchrowska Ewát és jómagamat, aki akkor az egyesület mellett a Csuka Zoltán Városi Könyvtárat vezettem.

Igazában így állt össze az a csapat is, amely április 25-én egy előadást szervezett a földrajzi múzeumban, a következő napon pedig a Csuka Zoltán Könyvtárban látta vendégül a résztvevőket és a szervezőket. Külföldi előadók is beszéltek Táttra-élményeikről.

A késmárki Milan Choma, nyugalmazott középiskolai tanár a diákjaival tett túrákról mesélt képekkel illusztrálva. Joppa László, ugyancsak Késmárkról (ahol a helyiek közül már rajta kívül talán senki nem tud magyarul) a számára legkedvesebb tátrai útvonalokról tartott előadást. A Hazajáróból is ismert poprádi Scheirich László betegsége miatt csak azokkal a fotóival lehetett jelen, melyeket több mint 3 évtizedig a Lomnici-csúcson dolgozva készített. Szintén csak előadásával szerepelt Lőcséről Astrid Kostelnikova asszony, ő a cipszerek leszármazottjaként a lőcsei evangélikus temetőben nyugvó Táttra-kutatókról írt. (Tóthmátyás Ildikó, a locseitemeto.hu honlap gondozója tolmácsolásában). Dr. Kubassek János a legnevesebb magyar Táttra-kutatók emlékét idézte föl. Kolléganője, Tímár Edit, Göran Wahlenberg,

neves svéd Táttra-kutatóról szóló ismertetője mellett bemutatta múzeumi kiállításvezetőjét is Papp-Vaáry Árpád professzor segítségével.

A mi egyesületünket Sebestyenné Majchrowska Ewa „képviselte” előadásával: a Táttra Eurorégióról beszélt, amely sokkal nagyobb területet érint, mint a Magas-Táttra. A számunkra is már jól ismert Pieniny-hegységet, a Podhalét, a Bieszczadok egy részét is lefedő régió Lengyelország és Szlovákia természetvédelmi, örökségvédelmi, kulturális együttműködését jelenti, erről kaptunk tájékoztatást tőle.

Az előadások mellett ismerkedhettünk a Hazajáró sorozat kulisszatitkaival is, egy filmet is megtekinthettünk a nem kisszámú közönség.

Az Érdi Lengyel-Magyar Kulturális Egyesület 2004. évi megalakulása óta minden évben szervezett tanulmányutat Lengyelországba, annak is elsősorban erre a déli, délkeleti részére. Az autóbuzsós út során mindig megállunk a Felvidéken, Szlovákiában is – tehát ez a terület nagyon ismerős nekünk. Tagjaink közül sokan eljöttek erre a rendezvényre is, főlelevenítettük az élményeinket, melyek Késmárkhoz, Lőcséhez, a Magas-Tátrához, a Pieniny-hegységhez, a Bieszczadokhoz fűződnek. És idén ismét erre utazunk majd augusztusban, Nowy Sącz központtal járjuk be a vidéket. Az is lehet, hogy megállunk Késmárkon, hogy találkozzunk a szlovákiai barátainkkal...

Végezetül hadd ajánljam figyelmükbe a Magyar Földrajzi Múzeum kiállításait is, melyek megtekintésével a magyar földrajzi utazókról, kutatókról kaphatnak képet. És persze várjuk az érdeklődőket egyesületi rendezvényeinken, Érdén!

Bazsóné Megyes Klára

az Érdi Lengyel-Magyar Kulturális Egyesület elnöke

Uroczyste zaprzysiężenie rzecznika narodowości polskiej

6 maja w siedzibie Węgierskiego Zgromadzenia Narodowego w Budapeszcie na ręce marszałka tutejszego parlamentu odbyło się uroczyste zaprzysiężenie rzeczników 13 narodowości osiadłych na Węgrzech, wśród nich rzecznika spraw polskich, którym jest dr Csúcs László Györgynő, obecna przewodnicząca Ogólnokrajowego Samorządu Narodowości Polskiej na Węgrzech.

Budapest: lengyel szószóló eskütétele

Május 6-án a magyar Parlamentben ünnepélyes eskütételt tettek a 13 magyarországi nemzetiség szószólói, köztük a lengyel szószóló, dr. Csúcs Lászlóné, az Országos Lengyel Önkormányzat jelenlegi elnöke.

(b. fot. Z.Nyitrai)

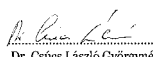
Én, dr. Csúcs László Györgyné fogadom, hogy Magyarországhoz és annak Alaptörvényéhez hű leszek, jogszabályait megtartom és másokkal is megtartatom; nemzetiségi szószólói tisztségemet a magyar nemzet javára gyakorolom.

Isten engem úgy segítjen!

Ja, dr. Csúcs László Györgyné ślubuję, dochować wierności Państwu Węgierskiemu i Ustawie Zasadniczej Węgier, przestrzegać jej praw, i wyznaczać od innych ich przestrzegania. Obowiązki rzecznika mniejszości narodowej wykonywać będę dla dobra narodu węgierskiego.

Tak mi dopomóż Bóg!

Budapest, 2014. május 6.

 Dr. Csúcs László Györgyné

Együtt jobb! Konferencia és könyvbemutató az Országos Idegennyelvű Könyvtár és Zenei Gyűjteményben (OIK)

2014. április 25-én a könyvtár nagyterme adott helyet a Kráter Műhely Egyesület Együtt jobb megismerni nemzetiségeink irodalmát című konferenciájának és az általa kiadott Együtt jobb – nemzetiségi szépirodalmak Magyarországon című, Konrad Sutarski, Bethlen Gábor-díjas író válogatta és szerkesztette, képzőművészeti alkotásokkal gazdagított antológia díszbemutatójának. Az esemény fővédnöke Dr. Latorcai Csaba, az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára volt.

A rendezvényen először az OIK igazgatója, Mender Tiborné köszöntötte a résztvevőket, közöttük Székely András Bertalan főtanácsadót, az EMMI Külsókapcsolati és Nemzetiségi Kulturális Együttműködési Osztályáról. Az igazgatónő elmondta, hogy a kiadó nem is találhatott volna jobb helyszínt erre az eseményre, mivel az OIK törvény szabta kötelessége a 13 magyarországi nemzetiség irodalmának gyűjtése és az ezzel kapcsolatos kulturális tevékenység folytatása. Gratulált a kötet kiadásához, és felhívta a figyelmet a www.oik.hu címen is elérhető nemzetiségi adatbázisra, amelyben mára már több mint 120 ezer rekord található.

A Kráter Műhely Egyesület nevében Szutor Ágnes gazdasági és terjesztési vezető üdvözölte a jelenlévőket és bemutatta az 1990-ben, főként a kárpát-medencei és a tengeren túli magyarság kultúrájának megőrzésére alakult civil szervezetet. Elmondta, hogy a kárpát-medencei Keresztkötődések c. konferenciasorozatuk folyamán fogalmazódott meg bennük az elhatározás, hogy a teljes magyar kultúra érdekében a hazánkban élő nemzetiségekkel is foglalkozniuk kell. Ezért a sorozat 10. részét már ebben a szellemben, Együtt jobb! címmel indították el – ezzel is példát mutatva azoknak az országoknak, ahol a magyarok élnek kisebbségben. Majd köszönetet mondott a kötetet megjelenéséért tett áldozatos munkájáért Konrad Sutarski szerkesztőnek és Stark Gergely műszaki vezetőnek.

A konferencia első részét a rendezvény fővédnöke, Dr. Latorcai Csaba nyitotta meg A nemzetiségi irodalmak fölöttébb hasznos voltáról című előadásával. Bevezetesként elmondta, hogy manapság ritka alkalom, hogy kiadók egy ilyen kötet megjelenítésére vállalkoznak, pedig hazánk nem csupán a jelenben, hanem évszázadok óta a többnyelvűség, a több kultúra hona. Sopron virágzó nemzetiségi irodalmát hozta fel példaként A Soproni Parnasszus: Sopron-Ödenburg kétnyelvű irodalma a kezdetektől napjainkig című könyvből idézett részletekkel. „Tettem ezt – fogalmazott – azért, mert ez a mű jól illusztrálja, hogy milyen gyökerekből táplálkozik a hazai nemzetiségi irodalom. Ezért dicséretes a kezében lévő antológia – folytatta –, ezért támogatta kiadását az Emberi Erőforrások Minisztériuma, hiszen, ahogy a szerkesztő is leszögezi, ez az etnokulturális kötet Magyarország szellemi kincseinek egy eddig alig ismert értékgyűjteményét mutatja be: a nemzetiségi irodalmak mindegyikét önállóan, bár mégis együttes, kölcsönös összeütközésben

és párbeszédben, miközben talán ez az első jelképesen kiteljesedett érintkezés a többségi magyar nemzet irodalmával.” Majd a helyettes államtitkár szót ejtett a kötet szép előzményének tekintethető PoLiSz folyóirat Együtt jobb! c. nemzetiségi rovatáról is, és köszönetet mondott az antológiáért a szerkesztőnek és a felelős kiadónak, a Kráter Műhely Egyesület elnökének, Turcsány Péternek.

A következő előadó Konrad Sutarski író, költő volt, aki Ahol csermelyek és folyók erednek címmel adott szerkesztői összefoglalót az antológiáról. Beszért a kötet megjelenésének jelentőségéről, előzményeiről; a már említett Együtt jobb! c. rovatban véget munkájáról, amely a PoLiSz 2013. január-február havi számával zárult le. „Utána vetődött fel számomra, Turcsányi Péterrel közösen, az antológia kiadásának ötlete” – fogalmazott. Elmondta, hogy szerkesztési alapként az 1993. évi 77. törvény által elismert, 13 hazai nemzetiség irodalmának azonos súlyú rendszerezését tekintette, így a könyv minden egyes fejezete egy, az adott nemzetiség irodalmáról szóló tanulmányból, az

I. világháborút követő évektől napjainkig keletkezett szépirodalmi művekből és a szerzők életrajzából épült fel. „Fontosnak tartottam, hogy az irodalmi alkotások mellett a nemzetiségi képzőművészetbe is valamennyire betekinthessen az olvasó, ezért a 83 író műve mellett 43 képzőművész alkotása szerepel a válogatásban” – fejtette ki. Elmondta azt is, hogy a 13 nemzetiségi irodalmának áttekintése során számos összefüggés vetődött fel számára; ezek legfontosabbika, a valamely kisebbséghez tartozás alapjának a nyelv használata bizonyult, a legérdekesebbnek pedig a nemzetiségi és a magyar irodalom kölcsönös kapcsolata – ennek kifejtésére azonban eddig még nem nyílt tér.

lom kölcsönös kapcsolata – ennek kifejtésére azonban eddig még nem nyílt tér.

A konferencia első részének folytatásában Lukáts János író, könyvtáros Nemzetiségi irodalmak és a magyar irodalom kölcsönkapcsolatai, Benedek Katalin művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria munkatársa Egy kiállítás képei, avagy gondolatok egy albumról, Dr. Papp Anna Mária, az OIK Gyűjteményi és Nemzetiségi Főosztály vezetője Nemzetiségi irodalom és nyilvánosság címmel tartott előadást.

A konferencia második, Nemzetiségi álláspontok a nemzetiségi irodalmak jelenéről és távlatairól című részében az antológia szerzői közül Dávid Csaba, örmény nemzetiségű író, műfordító és Rostás Farkas György, Kisebbségért-díjas, József Attila-díjas és a Magyar Köztársaság Babérkoszorúja díjas, cigány nemzetiségű író adott elő a témában. Hozzászólóként Caruha Vangelio görög, Ruva Farkas Pál cigány, Konrad Sutarski és Hattinger Klebasko Gábor ruszin szerző fejtette ki véleményét. Pató Selam költőnő pedig versekkel színesítette a rendezvényt; cigány szerzőtársai és saját műveiből olvasott fel.

A népes hallgatóságú, jó hangulatú rendezvény fogadással zárult.

Az Együtt jobb – Nemzetiségi szépirodalmak Magyarországon című, magyar nyelvű antológiában a lengyel irodalmat Stanisław Vincenz, Kazimiera Iłakowicz, Konrad Sutarski, Cséby Géza és Wawrzyniec Marek Rak művei, a képzőművészetet pedig Świerkiewicz Róbert, Szyksznian Wanda és Krzysztof Ducki egy-egy alkotása képviselik.

Sárközi Edit

Katiny

Katiny egy földrajzi név Oroszországban. Az embertelen tettek egyik XX. századi tanúja. A II. világháborúban, 1940-ben elkövetett szovjet népiirtási törekvés összefoglaló neve, annak a három tömegsírnak, ahol a lengyel foglyokat kivégezték.

Ez a földrajzi név szimbólum lett. (...)

Az első világháborúban és 1918-1921-ben a Lengyel Köztársaságért vívott harcokban edzett dédapám büszkén, méltósággal viselte a második világháború terheit. Nagymamám fiatalasszonyként szembe-sült a háború borzalmaival. Anyám gyermekként találkozott a szörnyű lidérccel. Anyáink félelmes suttyogásába és mély, gyászos hallgatásába burkolózott a borzalom. Tabu téma volt, szájukon kiejteni is, hogy Katiny. S én? Én már térdig gázolok könnyes lelkemmel a véres képekben, a mocskos dokumentumokban és a pecsétetes parancsokban. Széttvet a heves igazságérzet. Dühöm forr, tajtékzik. Mint ahogy a vihar dobálja a kiszolgáltatott csónakot a háborgó vízen, majd partra veti ázottan, megtörtén és mesélnék a vértől is nyirkos hasábok. Kiforr a méreg. Tehetetlen vagyok. Ernyedten fordulok Istenhez: Uram, Atyám, segíts távol tartani a sátánt! Örökre! Most értem meg – miért csak most? – anyám könnyeit. A lelkében mélyre csomagolt gyermekkori emlékeket, a félelmes suttyogást és a mély, gyászos hallgatást, felszínre dobták a nyilvánosságra hozott dokumentumok. A suttyogás és a hallgatás sebet kapart gyermekki, zsenge lelkében és idővel, öreg-ségére szinte észrevétlenül, tállyogként mélyült el. S a sebet az igazság morzsája is véresre karcolta.

Dédapám, Julian Miechislaw Malachowski, anyám nagyapja, nagyanyám apja, dédapám, Sokolovska Aldona szeretett férje a Szovjetunió gáztettének áldozata lett. (...)

A sztrobelszki foglyokat, így dédapámat is vasúton elszállították Harkovba, és ott lötték agyon őket az NKVD körzeti székházának pincéjében. A holtak testét zárt teherautóra halmozták. A holttesteket az NKVD a Harkov melletti, erdő borította üdülőterületein, Pjatyihatki falu közelében temették el jelöletlen tömeg-sírokba.

1940. május 13-ra kiürültek a táborok. Sztálin jóváhagyásával, a Berija aláírásával ellátott 1940. március 5-i parancs, aminek értelmében „...a szovjet hatalom elkötelezett ellenségei és a megjavulás reményével nem kecsegtető személyek” a lengyel tisztek, közel 15.000 lengyel halálát jelentette.

Hadd idézzem egy orosz szemtanú vallomását: „Én, Ivan Ivanovics Dvornicsenko... sofőrként dolgoztam... Garázsunk a Puskin utca 41. alatt volt. Szemben az

NKVD garázs. Gyakran beszélgettem az ott dolgozó sofőrökkel. Különösen az egyikkel, akit Olekszijnek hívtak. Harmincéves volt és már teljesen ősz.

Közvetlenül a háború előtt (1941-ben) Olekszij mesélte nekem, hogy a pjatyihatki erdőbe szállította az agyonlőtt testét. Az embereket az NKVD Csernisev-szkij utcai épületében ölték meg, Olekszij oda vezette be a teherautót. A hullákat halomba rakták és ponyvával leterítették. Az agyonlőttök között sok volt a lengyel katona.

...A különböző tulajdonságú talajrétegek – homok, tőzeg, feketeföld – összeforgatása következtében az évek múlásával, a víz és a hőmérséklet-változások hatására, a rétegek elmozdulnak, a föld felszínre hozza azt, amit egykor a mélybe akartak rejtetni. A céltudatos és skrupulózus NKVD annak idején elhanyagolta a talajvizsgálatot, és a föld most nyilvánosságra hozza a gyilkosság bizonyítékait. Az emberek igen

gyakran találtak itt a felszínen emberi csontokat, koponyákat, egyenruhák darabjait. És a gyerekek állítólag máig találnak gombot, sasos jelvényt, rangjelzéseket...

3739 halott.

A kozelski tábor foglyait a sztoblipin-kákban, börtönvagonokban Gniezdovo állomásig vitték. A szerelvény egész éjjel haladt. Néha órákig álltak, utat adva a menetrendszerinti járatoknak. Harmincas csoportokban a fekete hollónak nevezett, bemeszelt ablakú autóbuszokra szálltak. A buszt középen keskeny folyosóra és egyszemélyes, alacsony fülkékre osztották. Épp csak guggolva fértek be. A busz az állomás és a kartinyi erdő között közlekedett.

Egyesével léptek ki a busz sötétjéből zsidó, görög, tagokkal. Az erős reggeli fénytől pár pillanatra megvakultak. Alig tudtak lépni. Lépni a tátongó, halottakkal teli tömegsír felé. Hátulról térdre ütessel rogytak le a gödör szélére. A tarkólövés közvetlen közléről dördült el. Azonnali halál kis vérvesztéssel. Német fegyverrel, mert megbízható, jó minőségű. A fekete hollóban hallották a lövéseket. Ismét az őrléptei kopogtak a busz folyosóján. Kezében szurony. Ordított. Újabb lövés.

4410 halott.

Az osztaskovi táborból Mednoje falu mellé temették a hasonlóan szörnyű módon meggyilkolt lengyeleket.

6314 halott.

Máig ismeretlen okból 448 ember élte túl a szovjet likvidálást. Ők az 1941. augusztusi közkegyelmi rendelettel hagyhattak el a Szovjetuniót. Már ha szerencsájuk volt és időben értesültek róla.

1943-ra már a nyugati nagyhatalmak nyomására sem volt fenntartható a lengyel-szovjet tárgyalások menete. Az állandó, a tisztek hollétét firtató kérdésre sosem kaptak választ se Sikorski, se utóda Mikołajczyk. A közkegyelmi rendelet végrehajtására létrehozott bizottságok munkáját folyamatosan akadályozta Szovjetunió, majd a diplomáciai kapcsolatok megszakításával meg is szüntette. Több ezren ragadtak Szovjetunióban.

A véres történet mérőföldköveit bizonyító dokumentumok csak 1990-ben kerültek a nyilvánosság elé. Mihail Gorbacsov 1990. április 13-án adott át Jaruzelskinek dokumentumokat, amelyek igazolják a szovjet bűnösséget. Máig nem a teljes igazság van a történészek kezében. A sírokat 1996-ban lokalizálták. A nyomozást 2005-ben lezárta Oroszország a büntény elévülésének jogcíme alatt. A lengyelek követeléseit, miszerint a katyni tetteket állítsák bíróság elé, ismerjék el a büntényt népiirtásnak és történjék hivatalos bocsánatkérés, elutasították.

2007-ben a lengyel parlament április 13-át a katyni büntény áldozatainak emlék-napjává tette.

Fekete Janina,

képeken: Aldona Sokolovska, Julian Miechislaw Malachowski

Kolaże Wisławy Szymborskiej

23 kwietnia w Instytucie Polskim w Budapeszcie odbył się wernisaż „Kolaże Wisławy Szymborskiej”. Otwarcia wystawy dokonał Michał Rusinek, sekretarz Wisławy Szymborskiej, obecnie prezes Fundacji Wisławy Szymborskiej oraz Gábor Csordás, poeta i tłumacz.

Jest to niezwykle ciekawa wystawa, pokazująca oblicze polskiej noblistki z zupełnie innej, nieznanego dotąd czytelnikowi jej wierszy strony. Przedstawia wyklejanki, kolaże, które poetka zaczęła wykonywać jeszcze w czasach dawnej Polski peerelowskiej, z tytułów z gazet i czasopism, zdjęć czy starych pocztówek. Nie wiadomo dokładnie, ile takich wyklejanek powstało, być może nawet tysiące. Są to małe kompozycje otwierające inny, zaskakujący, surrealistyczny świat.

Poprzez dłonie poetki, jak powiedział jej dawny sekretarz, Michał Rusinek, niefotogeniczny świat poezji przekształcał się w fotogeniczny świat obrazu. Kolaże Wisławy Szymborskiej, przedstawione w budapeszteńskim Instytucie Polskim, nabierają szczególnego znaczenia, oglądane poprzez słowa wiersza poetki Portret kobiecy, przetłumaczonego przez Gábora Csordása na język węgierski (Női arckép), zapisane na przezroczystej ścianie – w ten symboliczny sposób spleta się słowna i obrazowa warstwa twórczości polskiej noblistki.

Kolaże Szymborskiej to po prostu pocztówki, które – jak powiedział Leonard Neuger, historyk literatury i tłumacz - Wysyłała (...) do przyjaciół, ludzi bliskich, a miała ich na tyle sporo, że zrobienie wycinanek musiało zajmować wiele godzin. Wiedziała, że przyjaciele czekają, szczególnie pod koniec grudnia, na takie właśnie życzenia noworoczne, i prawie nigdy ich nie zawodziła. Pamiętała także o szczególnych okazjach każdego z przyjaciół, które wyklejankami komentowała. Podpisywała je inicjałami, imieniem i nazwiskiem, albo samym imieniem. Z charakterystycznym „W”, które raczej przypominało „V”. Równymi drobnymi ale czytelnymi literkami. Wyklejanki są dziełem sztuki, to jasne. Są także sygnaturą Wisławy Szymborskiej. Warto jednak zwrócić uwagę na ich sens, chyba najważniejszy: są śladem przyjaźni i wezwaniem do przyjaźni.

Wisława Szymborska kollázsai

Április 23-án a budapesti Lengyel Intézetben Szymborskától szeretettel Wisława Szymborska kollázsai c. kiállítás nyílt. A kiállítást Michał Rusinek, a költőnk egykori személyi titkára, jelenleg a Wisława Szymborska Alapítvány elnöke, valamint Csordás Gábor költő, műfordító nyitotta meg.

Egy különleges kiállítás ez, mely a lengyel Nobel-díjas költőnk eddig ismeretlen, szokatlan arcát mutatja be az olvasóknak. Azok a kollázsok, ragasztott képek kerültek bemutatásra, amelyeket Szymborska még a Lengyel Népköztársaság idejében kezdett el készíteni, újságokból, folyóiratokból, régi képeslapokból kivágott szavakat, mondatokat, képeket használt hozzájuk. Hány ilyen ragasztott kép született, nem tudni, de talán ezernél is több. Szymborska kis kompozíciói egy új, meghökkentő, szürrealis világba vezetnek be a kiállítás látogatóit.

A költőnk kezei által – ahogyan Michał Rusinek fogalmazott – költészetének nem fotogén világa fotogén képi megformálást nyert. A Lengyel Intézetben bemutatott képek annál is rejtelmesebbek azáltal, hogy több átlátszó üvegfalra írt, Csordás Gábor által fordított Női arckép című vers sorain keresztül láthatjuk őket – így szimbolikusan összefonódik a lengyel Nobel-díjas költőnk szavakba és képekbe öntött világa.

Wisława Szymborska kollázsai tulajdonképpen képeslapok, amelyeket hozzá közelállókna barátoknak küldött. Ahogyan Leonard Neuger irodalomtörténész mondja: „...A kollázsok természetesen műalkotások. Együttal Wisława Szymborska szignatúrái is. Érdemes azonban figyelmet fordítani értelmükre, legfontosabb üzenetükre: a barátság jelei és barátságra buzdító felhívások”.

Dorota Várnai, fot. Instytut Polski

Fotogén költészet

Michał Rusinek, a krakkói Jagelló Egyetem tanára, irodalomtörténész, fordító, író, költő és – nem utolsósorban – Wisława Szymborska egykori személyi titkára, a költőnk halála óta pedig a Szymborska Alapítvány elnöke. Budapesten járt a Lengyel Intézetben április 23-án nyílt Szymborskától szeretettel című kiállítás alkalmából, melyen ma is megtekinthetők a költőnk kollázsai. Michał Rusinekkel a megnyitó napján beszélgettünk

Mikortól és mennyi ideig volt Ön Wisława Szymborska személyi titkára?

Tulajdonképpen mindjárt azután lettem a titkára, hogy megkapta a Nobel-díjat. 1996 októberében történt ez, és talán már október végén vagy novemberben megkaptam az állást, majd de facto 15 éven keresztül töltöttem be ezt a szerepet. Eredetileg úgy tervezte, hogy csak néhány hónapra vesz fel, mert azt hitte, hogy a díjátadó után már békén fogják hagyni, de valójában aki egyszer Nobel-díjas lett, az egész életében az marad.

És azelőtt hogyan boldogult titkár nélkül?

Azt mondta, nincs rá szüksége. Azaz fontolgatta, mert túl sok idejét vették igénybe a mindennapi teendők, a levelezés, stb. De azt hiszem, nagyobb gond nélkül boldogult. Népszerű volt, külföldön is kiadták a műveit, de nem övezte akkora érdeklődés, hogy pl. jogászt kellett volna felvennie, aki foglalkozik a szerződéseiével, vagy valakit, aki segít neki a levelezésben. De azzal, ami 1996-ban a nyakába szakadt, azt hiszem, senki sem boldogult volna egyedül.

Hogyan került Ön erre a posztra?

Van erről egy anekdota. Megkérte néhány barátját, hogy keressenek neki valakit. Tudom, hogy felmerült egy volt diplomata, aki néhány hónapig ráért volna ezzel foglalkozni. Én akkor doktorandusz voltam Teresa Walasnál, aki Szymborska barátja volt. Ő ajánlott engem a titkárnak, mondván, hogy tudok angolul és van számítógépem, így bizonyára boldogulnék a feladattal. Az anekdota pedig így szól: amikor Szymborska meghívott a lakására – kicsi, negyedik emeleti lakásban élt egy lift nélküli házban –, folyamatosan csöngött nála a telefon. Azt mondta, hogy nem tudja kihúzni a fali csatlakozóból, mert egy szekrény elállja az útját. Kértem tőle egy ollót, és elvágтам a kábelt. „Zseniális!” – mondta erre ő. Aztán felszereltem egy üzenetrögzítőt, amin az én elrettentő hangom mondta be, hogy hagyjon üzenetet, és ugyanez a felvétel maradt 15 éven keresztül.

Mi volt a feladata Szymborska titkáráként?

Nem egy klasszikus irodalmi titkár voltam, vagyis például nem kellett könyvtárba rohangálnom. Talán néhányszor megkért ilyen ún. bibliográfiai feladatra. De a költőnknek nincs is ilyesmire szükségük, legalábbis nem valami gyakran. A feladatom főleg a levelezés volt, mindenféle meghívók, utazások kapcsán. Sokszor el is kísértém az utazásaira és az író-olvasótalálkozásaira, úgy mond „testőr-ként”. Tulajdonképpen a fő feladatom az volt, hogy körülvegyem őt egy biztonságos burokkal, melyen belül ő normálisan tudott élni és dolgozni, annak ellenére, hogy a világ folyamatosan akart tőle valamit. Sok nyugalomra volt szüksége ahhoz, hogy békésen tudjon dolgozni. Már néhány éve nála

dolgoztam, amikor elárulta, hogy van két új verse, és akkor azt gondoltam, hogy ez működik, beválik.

Mert egyébként nem tudott írni?

Így van. Cikkeket, tárcákat írt. Ezek írásához elég gyorsan visszatért az után, hogy munkába álltam. De az első új versek születéséig még sok év telt el. Nem emlékszem, pontosan mennyi, de elég sok.

Hatással volt Szymborska az Ön irodalmi munkásságára?

Nehéz megmondani, mert én keveset foglalkozom komoly irodalmi munkával. Először is én polonista vagyok, de nem foglalkozom költészettel. Ezért úgy mond nem használtam ki az ismerettségemet Szymborskával a saját tudományos munkámhoz. Írogattam valami versikéket, azt lehet mondani, hogy ezekre hatással volt, mert komolytalan költészettel foglalkozott – erről beszélni fogok itt, a kiállítás megnyitóján – és az ilyesfajta művek hálás olvasója volt, eredeti nyelven és fordításban egyaránt. De nem rajongott az ún. gyerekirodalom iránt, amivel én elsősorban foglalkozom. Néha kérte, hogy mutassam meg neki, mit írtam vagy fordítottam. Biztosan hatással volt rám azáltal, hogy adott néhány útmutatást. Talán nem lett volna bátorságom bizonyos dolgokhoz, tudtam, hogy ezt nem szereti, és nincs is rá ideje, azonban nagyon nagyra tartottam az észrevételeit.

Ha szabad megfordítanom a kérdést: én voltam Szymborska első olvasója, én gépeltem le a verseit számítógépen, és néha megengedtem magamnak, hogy némely sorba berakjak egy-egy vesszőt, amiket ő néha kihagyott. Természetesen megkérdeztem, hogy szabad-e. Így az utolsó négy verseskötetében a vesszők egy része az én szerzőségem, így én is hozzáírtam valamit a lengyel irodalomhoz.

Úgy hallottam, hogy Szymborskát soha nem lehetett smink nélkül, papucsban, otthoni ruhában látni. Igaz ez?

Igaz, erre nagyon ügyelt. Ez egy alapvetően háború előtti hozzáállás lehetett, hogy nem illik slamposan megjelenni, mert ez a tisztelet hiányát jelentené pl. a vendég iránt.

Hogyan jött létre és mivel foglalkozik a Szymborska Alapítvány?

Szymborska végrendelete nyomán jött létre. Pontosan meghatározta, hogy mi történjen a hagyatékaival: a munkásságával és a pénzzel. Egymillió dollárt hagyott hátra, vagyis pontosan annyit, amennyi a Nobel-díj összege volt 1996-ban. Tehát tulajdonképpen a Nobelt örököltük meg. Az Alapítványnak három alapvető célja van. Az első: gondoskodni a műveiről. Mi – az Alapítvány – vagyunk az egyedüli örökösök, mi írjuk alá az új szerződéseket a kiadókkal. A második: létrehoztunk egy alapot, amiből évente kétszer támogatást nyújtunk olyan írók, fordítók, újságírók számára, akik nehéz anyagi helyzetbe kerültek, mivel Szymborska is ezt tette csendesen az évek során, segített a rászorulóknak. A harmadik: kiosztjuk a Wisława Szymborska-díjat. Ez nincs benne a végrendeletében, csak általánosságban írt arról, hogy szeretné, ha különféle díjakat osztanának ki. Az összeg tekintetében ez a legmagasabb irodalmi díj Lengyelországban. Ez egy nemzetközi elismerés olyan verseskönyvekért, amiket az átadást megelőző évben adtak ki lengyelre fordítva. Ebben az évben valószínűleg két könyvet fognak jelölni, melyek ugyanarról a nyelvről lettek lefordítva. Még nem tudom, hogy melyek ezek, mert a zsűri csak május végén hirdeti ki a jelöléseket. Évente egyszer adjuk át ezt a díjat, idén októberben. A jövő évtől egy ösztöndíjat is elindítunk, amit fiatal alkotók számára fogunk irodalmi mű vagy az irodalmat propagáló könyv, pl. kritikai mű megírására nyújtani.

Fordításköteteket is támogatnak?

Hogyne, az ösztöndíjjal fordítókat is tervezünk támogatni.

Kérem, meséljen a kollázsokról, amiket Szymborska készített, és melyekből ma nyílik egy kiállítás a Lengyel Intézetben! Hogyan készült?

A kollázsok – így ebben a formában, ahogyan ma látjuk itt őket – körülbelül a '60-as évek végétől készültek. Szymborskának elege lett abból, hogy a boltokban nagyon nehéz, szinte lehetetlen szép képeslapokat beszerezni, mert egyszerűen nincsenek, ezért úgy döntött, hogy saját maga fog ilyeneket készíteni. Kis kartonlapokat és speciális ragasztót szerzett be, minden kollázsának ez az alapja és – mint láthatjuk – mindegyik képeslap méretű. Szürrealis kompozíciókat készített, melyek legtöbbször két elemből állnak: egy kép és egy felirat összeütköztetéséből. A szürrealizmus szót használok, mert úgy vélem, hogy ez egy fontos kulcszó a kollázsokhoz. Hatottak rá a szürrealisták, talán Magritte állt hozzá a legközelebb, de nehéz megmondani. Nagyon szeretett összeütköztetni két teljesen különböző elemet, amik egészen más világokhoz tartoznak. Azt hiszem, szórakoztatta őt az, ami végeredményben létrejött. Elmesélek egy rövid anekdotát, ami rávilágít a gondolkozásmódjára. Egyszer felhívtam azzal, hogy van-e képem egy sivatagról, valami fénykép, újságkivágás, ilyesmi. Mondtam: nem tudom, körülnézek itthon, de mégis miért van szüksége rá – kérdeztem. Erre ő, hogy van egy kis táblája „fürdeni tilos” felirattal, amit egy újságból vágott ki, és ezt szeretné elhelyezni egy sivatagban. Tehát ez volt a dolog lényege.

A kiállítást nem azért rendeztük, hogy megmutassuk a humorérzékét, mert ez nemcsak vicc, nemcsak Szymborska másik, ismeretlen, játékos arca, ahogy egyesek mondják. Azért rendeztük, mert a kollázsokon keresztül megláthatjuk a költői gondolkozásmódját, olyan motívumok és konstrukciók jelennek meg itt, amiket a verseiben is felfedezhettünk. A kollázsokat használhatjuk a költészete értelmezési kulcsaként. Nemcsak a humorérzéke, hanem – és inkább – az ironiája, önironiája jelenik meg bennük, valamint az, ahogyan a valóságot látta, nemcsak az, ahogyan felépítette azt – ez egy nagyon sajátos, egyéni látásmód. Sokat beszélhetnénk

erről. Tehát ez a kiállítások rendezésének fő célja. Nagyon szeretném, hogy sikerüljön egyszer kiadnunk egy albumot ezekkel a kollázsokkal, ami mint nagy szürrealistát mutatná be Szymborskát. Azt hiszem, az itt kiállított kollázsok közül soknak van ilyen szürrealista jellege.

Mióta állítják ki ezeket a kollázsokat?

Életében egyáltalán nem akarta kiállítani őket. Ezek a kollázsok valójában nincsenek meg, mert szétküldte őket a barátainak, náluk vannak, természetesen azoknál a barátainál, akik Krakkón kívül éltek, hiszen Krakkón belül nem küldött képeslapokat. Azok, amik itt vannak, részben az én gyűjteményemből valók, részben a lakásán maradtak, és a halála után kerültek elő, majd az Alapítvány birtokába kerültek, részben egy barátom tulajdonában voltak, aki beleegyezett, hogy átadja őket. Az első ilyen szerény – hiszen nem sok képből álló – kiállítás Szymborska halálának első évfordulójára lett megrendezve a Pałac pod Baranami pincéjében (Krakkóban). A kiállítás anyagát ezután átvette az Alapítvány, és arra gondoltunk, hogy jó lenne kezdeni vele valamit. Megkerestük a lengyel intézeteket, és a kiállítás valóban nagy karriert fut be. Már több mint két éve utazgat, volt Kazahsztánban, Kínában, legutóbb Szófiában, előtte Madridban, és persze Olaszországban is, ahol Szymborska nagyon népszerű. Azt hiszem, a kiállítás jó alkalom arra, hogy emlékeztessük az embereket Szymborskára. A költészetet nagyon nehéz reklámozni, nehéz megmutatni. Ahogyan azt maga a költő is írta: a költészet nem fotógen. De ez a kiállítás a legteljesebb mértékben fotógen, és a segítségével elmondhatunk valamit Szymborskáról.

(Az interjú a szlavtextus.blog.hu-n is megjelenik.)

Karaba Márta Alexandra, fot. Lengyel Intézet

II. RÁKÓCZI FERENC ÉS A LENGYELEK A KORABELI IRODALOM TÜKRÉBEN

II. Rákóczi Ferenc kora a magyar-lengyel kapcsolatok történelmének, melynek addig is sok közös mozzanata volt, az egyik fejezete. Rákóczi fejedelem ugyanúgy, mint régebben Báthory István vagy Zrínyi Miklós, politikai terveiben számításba vette Magyarország északi szomszédjának, Lengyelországnak a támogatását. Igaz, hogy Lengyelország belső állapotait zavarosnak látta, mégis úgy gondolta, hogy a lengyel király támogatása nélkülözhetetlen.

Abban az időben, amikor a magyar földön fellendült a Habsburg-ellenes kuruc függetlenségi mozgalom, megélné a magyar-lengyel kapcsolatok. Ezt Rákóczi és Bercsényi Miklós Lengyelországba való menekülésétől, a lengyel közvetítéssel létrehozott francia diplomáciai kapcsolatok megteremtésétől, a kuruc szabadságharc lengyelországi előkészítésének éveitől (1701 - 1703) lehet számítani.

Rákóczi, miután megszökött a bécsi börtönből, Lengyelországban talált menedéket. Egészen Varsóig jutott el. A Vallomásokban így emlékezett a bizonytalanságban eltöltött varsói napokra: "Senki ismerősöm nem volt Lengyelországban, senki barátom, ámbár nagyanyám Báthori fejedelemnő útján kiváló házakkal állottam rokonságban, de a német iga (Szász Ágoston) alatt tilos és veszedelmes volt velők barátkoznom". A magyar menekülteknek azt ajánlották, hogy a francia párti lengyel főurakkal próbáljanak kapcsolatba lépni, leginkább Radziejowski primással és Sieniawski Adam Belz-i palatinussal. A történelem arról tanúskodik, hogy Rákóczinak ez sikerült is, és tartós kapcsolatot teremtett ezzel a szűk, de befolyásos főúri csoporttal.

1703 márciusában és áprilisában a tiszaháti magyar bujdosók felkeresték Lengyelországban Rákóczit azzal a kéréssel, hogy álljon a felkelők élére. 1703. május 6-án Rákóczi és Bercsényi kézjeggyel jelent meg a magyar-lengyel kapcsolatok szimbolikus emléke, az ún. breznai pátens. A lengyel földön kelt kiáltvány harcra hívott fel "minden igaz magyart", "hazaszerető, és édes országunk régi dicsőséges szabadságát óhajtó, egyházi és világi, nemes és nemtelen, fegyverviselő és otthon lakos igaz magyarokat."

Most a lengyel főurak valóra válthatták ígéreteiket. Rákóczi Emlékirataiban ezt írja erről: "...elküldvén megbízottainkat, felkerestük barátainkat, Visnyovecky herceget és Potoczky kievi palatinust, hogy birtokaimat elzalogosítva, néhány segítő csapatot kapjunk tőlük." Az ígért segítséget Rákócziék meg is kapták!

Lengyel kapcsolatait a fejedelem a következőkkel magyarázta: "Mivel pedig a lengyel és a magyar nemzet múltjában, szokásaiban, szabadságjogaiban annyi közös vonás van, és ellenségük is közös, (...) mindez indokolja, hogy egymással örökös szövetségre lépjenek."

A lengyelek is szükségesnek tartották a magyar kapcsolatok fenntartását. Fel is ajánlották Rákóczinak a lengyel koronát, de a fejedelem nem fogadta el: "minthogy a háborút saját hazám szabadságáért kezdem..., nem tartottam illőnek, sem becsülettel összeférhetőnek, hogy cserbenhagyjam hazám érdekeit egy idegen koronáért és saját előnyömről." - írja Rákóczi a Vallomásokban.

A továbbiakban megpróbálunk röviden szemügyre venni néhány olyan írásos, a XVIII. század végéig elsősorban kéziratos irodalmi értékű emléket, amely tanúsítja a magyar-lengyel kapcsolatok meglétét és a hagyomány megőrzését. A fennmaradt kéziratok nagy része, a követi instrukciók, utasítások, jelentések és leveleskönyvek gyakorlati célokat szolgáló politikai, publicisztikai jellegű írások, melyek azonban sokszor

elárulnak irodalmi szándékot, egyes naplók művelődéstörténeti részeit, személyes vonatkozású, lengyel néprajzi érdekességű részeket tartalmaznak.

Nézzünk egy példát arra, hogyan látták és hogyan örökítették meg írásukban a magyar udvari emberek a lengyelekkel való találkozásokat.

A lengyel vendégek fogadása a magyar udvari élet megszokott eseményévé vált. Beniczky Gáspár, II. Rákóczi Ferenc titkára diáriumában szűkszavúan, de igen színesen írja le a lengyel érdekű mozzanatokot 1707. május 24-től 1710. március 1-ig terjedő időszakban. Beniczky mindig feljegyzi a lengyel vendégek érkezését és fogadását. A szabadságharc éve alatt több főrangú családdal tartottak kapcsolatokat. Minden fogadást nagy pompa kísért. A titkár diáriumában találhatók olyan részletek is, melyek festőien felidéznek a kuruc fejedelmi udvar barokk pompáját. Íme egy télesteri fogadás leírásának részlete:

"Magánosan való dolgainak végbevitele után a' Felsőleges Fejedelem is Szent-Miklósról ujonnan az egész Fejedelmi Udvarával kiment, és ott kevés ideig subsistálván, érkezvén híre e' Felsőleghez a' Fejedelemt-Asszony jövetelének: estve felé szövétnek mellett eleiben ment; a' mint is sok Lengyelek előre-jöven, midőn maga is közölgetett volna, a' Hintóból e' Felsőge kiszállott, és a' Fejedelemt-Asszony Szánjához menvén, szerencsés elérkezését apprecálta; annak-utánna pedig Szánban együtt vele béülvén, Szent-Miklósi kastélyában sok lengyel Urakkal és Maron nevű Francia Tiszttel bévitte, és Fejedelmi módon accommodáltatta, úgy, hogy a' köz-Lengyelek is javában a' hegyaljai bornak iván, és megrészegedvén, magok között is vagdalkoztak."

Ez a részlet arról tanúskodik, hogy a főrangú családokat nagyszámú udvari kísérettel fogadták, ami lehetővé tette a lengyel és magyar "közemberek" ismeretségét is. A közemberekről az ilyen diáriumokban általában kevés szó esett, hiszen a korabeli rendi szokásoknak megfelelően a naplók a királyok, fejedelmek, főurak életének megörökítésére szolgáltak. A Rákóczi-kori diáriumok éppen azért is érdekesek, mert találunk bennük utalásokat a különböző társadalmi rétegekre is.

Diáriumában Beniczky nemcsak arról számol be, hogyan fogadták a lengyel vendégeket, más lengyel vonatkozású újságokról is ad hírt. Többek között sűrűn emlegeti a Lengyelországba induló küldetéseket. Ezeket viszont nem részletezi, általában inkább csak a tény feljegyzésére szorítkozik.

Hadi tudósítást is találunk Beniczkyknél. Megemlíti például a Rákóczi-féle szabadságharc utolsó győzedelmes csatáját. Ezzel a leírással a lengyel hadak helytállását is megörökíti.

Beniczky Diáriuma felidézi a kuruc fejedelmi udvar életét, amely a szabadságharc idejében a magyar-lengyel találkozások színhelye is volt. Adatai alapján látjuk, hogy nemcsak a főurak érintkeztek egymással, hanem az udvari, hivatali nemesség is, melynek a szokásait szintén megfigyeli néha az író (mint a hegyaljai bor szíves fogyasztása, és ennek következtében az egymás közötti "vagdalkozás").

Egy másik, II. Rákóczi Ferenc környezetéhez tartozó magyar nemesnek is vannak lengyel emlékei. Ráday Pál (1667-1733) Rákóczi kancelláriájában lengyel érdekű iratokat, leveleket készített, a fejedelem "intimus secretarius" volt, és az ő irányításával történt Rákóczi külföldi, részben lengyelországi megbízottainak a tájékoztatása. Ő maga is eljárta diplomáciai küldetéseken.

Követi diáriumában "Diarium itinerationis in Poloniá...", lengyel útjai során szerzett benyomásait jegyzi fel, gyakran politikai jellegű észrevételeket is tesz. Ráday feljegyzi, hogy Sieniawski Lubomirski Erzsébet gyakran fogadta őt, mint Rákóczi követét. A lengyel főrangú családhoz tartozó úri asszonnyal folytatott beszélgetéseket az író élénk dialógusokba foglalta; politikai nézeteket örökített meg, de ezen kívül a hercegnő magánéletére vonatkozó információkat is leírt.

Előadásmódja jól érzékelteti az anekdotikus történetek politikai vonatkozásait, pl. a hercegnő és Ágoston királyellenes magatartásáról. Erről így szól: a hercegnő "deklarálván hozzá való indulattját olly példával, hogy valamint az akasztófára vetetett ember felesége kívánván urához szeretetét mutatni, nem akart el menni tőle addigh, míg fel nem akasztják, s úgy ő is az királytól nem kíván el állani, míg vagy halálát nem látja és hallja, vagy az abdicatióját." Rádaynak többször volt alkalma meggyőződnie a lengyelek magyarok iránti rokonszenvéről; a hercegnő előtte beszélt erről: "az magyar nemzethez való szeretetét, olly szókkal, hogy kész nem csak utolsó pinzít, de vérét is kiadni érette" - írja a követ.

Követi utjai alkalmat adtak Rádaynak Lengyelország megismerésére. Eljutott Krakkótól Varsón keresztül egészen Danckáig. Legtöbbet Krakkóval foglalkozik. Itt lehetősége volt egy lengyel kíséreléssel megtekinteni a krakkói várat, Wawelt, ahol főleg két dolog keltette fel a figyelmét: "Az krakkai várat (melly harmadéve meg égett) jártam, kinek egynehány szobái meg lévén, el íthettem, melly királyi alkotmány volt. A' többi között voltam egy szobában, a'hol törvényes tanács szokott lévelni, traditióbul beszéltek, hogy az padláson lévő faragott fejek közül, midőn első Augustus király tanácsot ülne, száját fel tátván kiáltotta volna: Rex Auguste, judica juste ..., jártam az várban lévő templomot, és ott két capellát, kinél szebbet soha sem láttam, a' melly mausoleuma az lengyel királyoknak." Tehát a Zsigmond-kápolnát látogatta meg. A naplóíró hallotta és fel is jegyezte a krakkói legendát is, amely a város alapításához fűződik: "Azon várbul mutattak két halmot, az edgyikében beszélvén Craccust feküdni, másikában pedig leányát, Dennát, a' kit midőn férhez akart volna az atya adni, az Vislában ugrot, és az víz mind addig vitte, a' hol most az halom van és ott temettet el."

Ráday diáriumában helyet kapnak személyes részletek és úti élményei is. Leírja például Sieniawska hercegnő Pieskowa Skalában lévő rezidenciáját: "Curiosus lévén azon vár meg láthatásában, fel mentem az tiszartóval és el jártam; a' melly kőszilán van hegyek közt építve, és olly szép palotákkal ékes, a' melly akar hol is számot tenne. Van benne egy mély kút, kit hatvan ölnyinek mondtak lenni, de a' kiből akar melly leány is vizet húzhat, olly jó móddal lévén az csigája formálva; kiből magam is ittam, a' melly igen friss és jó italú. Onnan el menvén meg indultam, és roszt fővényes uton menvén Kromolow nevű mező városban érkeztem." Következő napon Ráday a magyar pálosok által alapított csestochowai kolostort nézte meg: "Zarki mellett Csestachova kalastrum mellé közel, a' melly kalastromban fejr barátok laknak, és ött száz emberbül praesidiumot tartanak benne; az helynek regularis bástyái vadnak, de nem olly erős, mint a' miképpen erőssítik." Diáriumában Ráday Pál beszámolva követi útjairól feljegyzti a lengyelekkel folytatott politikai témájú beszélgetéseket, saját benyomásait, amelyek a bizonytalan lengyelországi helyzetre utalnak. Ráday élelétása, naplójában összegyűjtött személyes politikai tapasztalata, helyleírásai gazdagítják a Rákóczi-szabadságharc magyar-lengyel kapcsolatainak irodalmi publicisztikáját.

Egy másik magyar napló, Szathmáry Király Ádám naplója egyike azon kevés hiteles korabeli naplóknak, melyek Rákóczi Ferenc lengyelországi emigrációjának idejét ölelik fel. A naplóíró megörökítette a fejedelemnek és szűkebb udvarának lengyelországi tartózkodását a magyar-lengyel határ átlépésétől (1711. március 4.) egészen Rákóczi Danckából (Gdańsk) történt elhajozása napjáig (1712. november 9.).

Szathmáry Király Ádám naplója irodalmi érdekű, magyar és lengyel szempontból is ritka érdekességű kordokumentum, a naplóműfajnak magánjellegű változata. Nem annyira Rákóczi hivatalos tevékenységéről, mint inkább magánjellegű találkozásait, benyomásait örökítette meg. Beszámolt ugyan a magyar fejedelemnek a lengyel királlyal és az orosz cárral történt találkozásairól, de azok politikai hátteréről hallgat. Részletekben írt viszont a királyi és főúri udvari pompáról, az udvarhölgyekről és gavallérokról, udvari mulatságokról, ünnepségekről, valamint táncsal és zenével kitöltött nagyvilági életéről.

Lengyelországi útjairól színes útirajzot készített. Néha néprajzi érdekességekre figyelt fel, személyes benyomásait is rögzítette. Leírásai nem adnak teljes képet a látottakról, inkább csak vázlatszerűek. Érdekes, ahogyan a lengyel helységneveket hallás alapján, fonetikusán, így gyakran hibásan írja le.

Különösen figyelemre méltó Wysocko és Jaworów, a hajdani királyi rezidenciák, és a dzieduszycei barokk stílusú lengyel főúri kastély, gyönyörű kastélykerteknek a leírása. Nézzük meg, milyen elismerően és dicsőően nyilatkozik a jaworóvi várhoz tartozó különlegesen szép kertről és fűdőről: a tő mellett található a kert, "a' kinek is mássa, a' mint sokan

mongyák, a' Bécsi kertek között se volt, jóllehet már többire a' Király Szobeczky halála után elpusztult; ez a' kert csillagossan és egyéb Mesterségekre Cédus és hásfá magas Splallérokkal utakra van beültetve, úgy hogy mindenütt árnyékban járhat. - Vízi mesterségek 's halastók között különmbnél különmbek voltak, a' kert közepin egy tón ferdő-hely vagon, jádzó-helyek és egyéb csudálatos mesterségek voltak, vagon egy ház, holott a' fálbul vastagon víz foly ki és a' ház közepin garádicsokon foly bé egy kádba a' víz szép lengedező csergedéssel; a ház penig különmb-különbféle madaraknak való drótbul csinált kalyitkákkal tele van, kiben most semmi sincsen. Ugyanezen kert egy részben vagon többire mindenféle drága fáknak 's virágoknak a' nem."

Szathmáry nemcsak gyönyörű kerteket, palotákat írta le naplójában. Figyelme kiterjedt a lengyel városokra is. Városleírásaiban látható, hogy megragadta őt a főúri és, néhány helyen, magas polgári kultúra, a fejlett városépítészet. Varsóban "a házak szép renddel és ékesen vannak építve". Bydgoszcz városában "mindenütt téglából magas paloták... sok szép tornyos templomok benne". Ottani tartózkodása alatt a naplóíró megfigyelte a lengyel városok (ebben az időben még) pezsgő életét, és elismeréssel szólt róla. Néha meglepődött az ott látható gazdagságon, a kínált áruk bőségén: Lwów "piacza rettenetes jó 's olcsó, kalmárárakkal gazdag, néppel tömött", Toruńban pedig "az utcákon mindenütt a sok boltok, akikben mindenféle áruknak a neveit találhatni".

A csaknem kétéves lengyelországi tartózkodásának irodalmi jellegű emlékében látható a magyar nemes élénk érdeklődése az országról, mely fejedelmével együtt befogadta. Figyelemmel szemlélte a lengyel nép életét és kultúráját, emléket állítva naplójában az eltűnő kornak, Lengyelország dicsőségének, Rzeczpospolita hanyatlását megelőző években.

Várnai Dorota

Franciszek II Rakocy i Polacy na tle dawnej literatury węgierskiej

W historii kontaktów polsko-węgierskich przełom wieku XVII i XVIII stanowi kolejny okres ich wzmożenia. Koniec XVII wieku to czas częstej wymiany korespondencji, spotkań dyplomatycznych między ówczesnym królem Polski, Janem Sobieskim i przywódcą węgierskich kuruców, walczących przeciw Habsburgom, Imre Thökölym, o czym pisaliśmy już wcześniej. Początek kolejnego wieku przynosi dość ścisłe kontakty między księciem węgierskim Franciszkiem II Rakoczym i jego polskimi sprzymierzeńcami. Rakocy, mimo że uważał ówczesną sytuację polityczną w Polsce za skomplikowaną, sądził, że pomoc, północnych sąsiadów w nawiązaniu odpowiednich kontaktów z królem Francji w celu podjęcia walki przeciw Habsburgom zajmującym Węgry, jest niezbędna. Książę węgierski sformułował związane z tym plany i rozważania w dwóch dziełach, pochodzących spod jego pióra: Vallomások (Wyznania) i Emlékiratok (Pamiętniki). W dziełach tych, w których jawi się w których jawi się również jako wybitny pisarz barokowy, w następujący sposób wskazuje na przesłanki szukania pomocy u Polaków: „Jest tyle wspólnego w przeszłości Polski i Węgier, w naszych zwyczajach, w umiłowaniu wolności, mamy tych samych wrogów (...), to właśnie nakazuje nam zawrzeć ze sobą dozwonne przymierze”. 6 maja 1703 roku, przebywając na terenach Rzeczypospolitej, Rakocy wraz z wiernym towarzyszem swojej ucieczki z austriackiego więzienia na gościnną ziemię polską wydał słynną odezwę, w której wzywa „wszystkich prawdziwych Węgrów, kochających ojczyznę i pragnących wolności duchownych i nieduchownych, szlacheńców i nieszlacheńców, noszących broń i uprawiających rolę prawdziwych Węgrów” do walki przeciw Habsburgom, do walki o niepodległość, do walki „pro Patria et Libertate”. W tej walce, nie pierwszy i nie ostatni raz, Polacy udzielili powstańcom węgierskim zbrojnego wsparcia, a nawet zaoferowali węgierskiemu księciu koronę polską, której ten jednak nie przyjął, mając na uwadze „służbę własnemu krajowi, a nie szukanie korzyści dla siebie”. Wiadomości i informacje o tym okresie znajdujemy nie tylko w wyżej wspomnianych dziełach księcia - wodza powstania. Bardzo wiele ciekawych opisów Polski, regionów, miast, ludzi, ówczesnych zwyczajów, pokazujących charakterystyczną pompę polskiej kultury barokowej są pamiętniki, opisy podróży, dzienniki i itinerariusze, instrukcje i sprawozdania, spisane przez posłów Rakoczego wysyłanych do polskich sprzymierzeńców. Wspomnienia te zachowały się w rękopisach i stanowią cenny wkład do wiedzy na temat polsko-węgierskich kontaktów w okresie walk narodowowyzwoleńczych Franciszka II Rakoczego, a także można je uznać za literacki obraz polskiej kultury barokowej, widziany oczyma naszych południowych sąsiadów.

• **Április 20-án a Lengyel Házban húsvéti találkozót tartott a Magyarországi Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesülete és a Bem J. Lengyel Kulturális Egyesület a Lengyel Személyi Plébániával karöltve.**

• **A XVII. kerületi LNÖ kezdeményezésére április 26-án – II. János Pál pápa szentté avatásának előnapján – ünnepi szentmisét celebráltak a Szent Teréz-templomban. A mise után a hívek virágokkal díszítették II. János Pál pápa emlékművét.**

• **Április 27-én, az isteni irgalmasság vasárnapján II. János Pál pápa szentté avatási ünnepségének a közvetítését követően lengyel-magyar szentmisét tartottak a budapesti Lengyel Templomban.**

• **Április 27-én - II. János Pál pápa szentté avatásának napján - a tatai LNÖ koszorúzási ünnepséget tartott a helyi Szent Kereszt-templomban a II. János Pál tiszteletére állított emléktáblánál.**

• **Április 28-án a Szent István-bazilikában szentmisét celebráltak Szent Adalbert – a Magyarországi Lengyel Katolikusok Egyesületének patronusa – tiszteletére, amelyen a lengyel plébánia hívei is részt vettek.**

• **Április 29-e és május 5-e között bonyolították le a Kárpáti Futárak Kerékpáros Versenyét, amely idén Veszprémből indult, és Szlovákián illetve Csehországon áthaladva Tarnóiban fejeződött**

be. A rendezvény szervezési előkészületeiben többek között a Veszprémi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat is részt vállalt.

MI LESZ?

* **Június 1-jén 10.30-kor gyermekmise lesz a budapesti Lengyel Templomban, amelyen többek között az Ostrowiec Świętokrzyskiből érkező Coro Cantorum tanári kórus énekel.**

* **Június 1-jén az V. kerületi Nyári Fesztivál keretében (az Erzsébet téren) lengyel együttesek is fellépnek a helyi LNÖ felkérésére.**

* **Június 1-jén a budapesti Szent Mihály-templom mellett (a Babér utcában) 14.00 órakor hivatalosan megnyitja kapuit a XIII. kerületi Nemzetiségi Fesztivál, amelyen többek között az Ostrowiec Świętokrzyskiből érkező Coro Cantorum tanári kórus is fellép. Gyermeknap alkalmából már 12.00 órától foglalkozások kezdődnek, továbbá kiállítások nyílnak és nemzetiségi konyhák ételeit lehet majd kóstolni.**

* **Június 8-án 11.30-kor nyílik meg a Lengyel Házban az LKK Óhegy utcai részlege által szervezett Gdańsk – a szabadság városa című fotókiállítás.**

* **Június 13-a és 15-e között – a Magyarországi Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesülete támogatásával – Ószandecba látogat a Szent Kinga kórus, és részt vesz a**

névadója szentté avatásának 15. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségen.

* **Június 13-án 17.00 órakor a budapesti Lengyel Templomban fatimai szentmise lesz.**

* **Június 14-én tanévzáró rendezvény lesz a magyarországi Lengyel Nyelvoktató Nemzetiségi Iskolában.**

* **Június 14-e és 20-a között a rzeszówi Prezentációs Nővérek Katolikus Gimnáziuma vendégül látja a veszprémi Lengyel Ifjúsági Kórust és a Padányi B. M. Római Katolikus Gimnázium tanulóit.**

* **Június 15-én, Budapest-en elballagnak a Lengyel Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola leérettségizett diákjai.**

* **Június 21-én – a magyarországi lengyelség védőszentje, Szent László napja alkalmából – Győrben ünnepséget tart a helyi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat.**

* **Június 22-én 10.00 órakor úrnapi körmenet indul a budapesti Lengyel Templomból. A szentmisét követően a Magyarországi Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesülete találkozt tart a Lengyel Házban.**

* **Június 23-án A szolidaritás tíz éve címmel kiállítás nyílik Egerben, amelyet az egri Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat szervez a budapesti Lengyel Intézet közreműködésével. Helyszín: Bródy S. Városi Könyvtár.**

* **Június 23-a és 29-e között ukrán gyerekeket látnak vendégül a budapesti Lengyel Házban.**

* **Az újpesti LNÖ kirándulást szervez Sanokba a június 23-26. közötti időszakra. Részletek a www.ulko.hu honlapon.**

* **A Magyarországi Lengyelség Múzeuma és Archívuma (Bp. X. Ker. Állomás u. 10.) kiállítási termében június 24-én 17 órakor lesz Tadeusz Krotos karikatúra-kiállításának megnyitója, amely a budapesti Lengyel Múzeum, a magyarországi Bem J. LKE, az LKK Nádor utcai részlege és a Głos Polonii szerkesztősége együttműködésében jött létre.**

* **Június 27-29 között Tatán rendezik meg az éves Víz, Zene, Virág Fesztivált, melynek szervezésében a helyi LNÖ is közreműködik.**

* **Június 27-én a magyarországi polónia képviselői is részt vesznek a hajdúszoboszlói Szent László napi magyar-lengyel ünnepen.**

* **A magyarországi polónia június 28-án, Miskolcon tartja – az Országos Lengyel Önkormányzat szervezésében – Szent László napi ünnepségét, amely 11.00 órakor kezdődik a ferences templomban, és a Miskolci Nemzeti Színház nyári színpadán folytatódik.**

• **Uwaga: Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za zmiany dokonywane w w/w programach.**

(b.)

Szanowni Rodacy, organizacje polonijne oraz samorządy narodowości polskiej na Węgrzech!

• **Mając na uwadze niezwykle trudną sytuację na Ukrainie oraz to, że tereny tego kraju zamieszkują również Polacy, wystapiliśmy z propozycją do Fundacji im. św. Antoniego na Ukrainie o zorganizowanie przyjazdu na Węgry grupy dzieci z rodzin poszkodowanych. Cel akcji ma charakter charytatywny, podobny gdy gościliśmy na Węgrzech dzieci powódzian z Polski i Ukrainy w latach 90-tych.**

• **Uważamy, że w każdej, trudnej sytuacji dzieci i młodzież ponoszą duże ofiary.**

• **Grupa 25 osób wraz z opiekunami ma przyjechać do Domu Polskiego w dn. od 23 do 29 czerwca b.r.. Pragniemy, aby był to wspólny odruch polskich serc, dlatego nie prosiliśmy o wsparcie finansowe z urzędów polskich czy węgierskich.**

• **Jako dobrze zorganizowana Polonia na Węgrzech w organizacjach i samorządach mamy możliwości wspólnie zorganizować akcję charytatywną. Dzieci będą u nas 7 dni, a więc**

potrzeba dofinansować wyżywienie, programy kulturalno-rekreacyjne, koszty podróży z granicy, bilety BKK oraz ewentualne pamiątki.

Dla wszystkich chętnych w sponsorowaniu oraz w przeprowadzeniu pobytu dzieci z Ukrainy, nawet w symboliczny sposób, zorganizujemy spotkanie w Domu Polskim na początku czerwca.

Monika Molnárné Sagun, prezes

Uprzejmie prosimy o zgłaszanie zamiaru pomocy na adres Domu Polskiego:

Stowarzyszenie Katolików Polskich na Węgrzech p.w. św. Wojciecha

Lengyel Ház - Dom Polski

1103 Budapest, Óhegy u.11.

tel/fax : 00 36 1 262 69 08

e-mail : adalbert@enternet.hu

Z ŻYCIA POLSKIEJ SZKOŁY NA WĘGRZECH

CO SŁYCHAĆ W SZENTENDRE?

- takie pytanie zadała nam Pani Dyrektor w holu teatru Ram Koloseum przed występem zespołu Experidance, na który zaprosiła nas z okazji Dnia Dziecka.

Owszem, owszem słysząc wiele, a szczególnie w maju. Niestety, nie mieliśmy aż tak dużo czasu, żeby o wszystkim opowiedzieć, więc dostaliśmy jako pracę domową opisać wszystko, o naszych problemach, ale przede wszystkim o tym, czym możemy się pochwalić.

Zacznijmy jednak od początku. Rok szkolny rozpoczęliśmy szczęśliwie, gdyż pojawili się nowi uczniowie, a w tym pierwszoklasista - Jasio Halper (dla uzupełnienia koligacji rodzinnych: jego strykiem jest Krzysio Halper, który odlotowo recytuje i w tym roku kończy naszą szkołę). Z odnowioną, powakacyjną energią wzięliśmy się do nauki, ale nie samą wiedzą z książki żyje uczeń - w październiku wzięliśmy udział w konkursie "Śladami polskich pamiątek w Budapeszcie", na którym, po ciężkich zmaganiach z ostrą konkurencją i niełatwymi, aczkolwiek ciekawymi zadaniami, zdobyliśmy II miejsce. Nie zapominać również o ślubowaniu klas pierwszych, na którym to nasz Jasio popisał się piękną recytacją wiersza i głośnym, wymownym ślubowaniem. Później nastąpił okres wypracowań, klasówek i pisanie dialogów. Nawet nie zauważyliśmy, kiedy przyszedł grudzień. Wtedy pojechaliliśmy na wycieczkę do Krakowa, żeby obejrzeć wystawę słynnych krakowskich szopek. Było ślicznie, bardzo nastrojowo i bardzo przedświątecznie. Dla niektórych z nas był to pierwszy pobyt w Krakowie. Miasto robi naprawdę wielkie wrażenie. Po powrocie do domu przygotowania do corocznego spotkania bożonarodzeniowego: wiersze, notatki historyczne, przysłowia, koledy itp. Święta, święta i po świętach - już drugie półrocze i nowe wyzwania. Czekaliśmy na nas konkurs plastyczny i recytatorski, poświęcony w tym roku obchodom 70. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego. Porządnie przyłożyliśmy się do pracy, co przyniosło oczekiwane rezultaty.

Marta Marik i Oliwka Frankowska zdobyły nagrody w konkursie plastycznym. Krzysztof Halper, tegoroczny maturzysta,

zdobył I miejsce w konkursie recytatorskim. Brawo!!!

Znowu święta, tym razem Wielkanoc. I już maj, a w maju jak w gaju! Fajnie, bo ciepło i niedługo wakacje. Nie tak szybko, parę słów jeszcze o występie zespołu Experidance, zatytułowanym "Tysiąc lat". Przedstawienie dotyczyło najważniejszych momentów historii ludzkości, z podkreśleniem wydarzeń z historii Węgier. Szkoda, że lekcje historii nie wyglądają tak, jak występ zespołu. Na pewno z większą ochotą uczylibyśmy się tego przedmiotu!

A teraz wiadomość z ostatniej chwili - Parafia św. Jana Chrzciciela z Szentendre zawarła umowę o współpracy i partnerstwie z parafią pod tymże wezwaniem z polskiej Órawki. Ciekawostką jest fakt, że kościółek w Órawce, który ma około 300 lat, jest ozdobiony rzeźbami, posągami i obrazami przedstawiającymi węgierskich świętych. Wystawa poświęcona kościołowi była już wystawiana w Muzeum Polskim w Budapeszcie i w Veszprém.

Miejmy nadzieję, że pojawi się również w Szentendre. Oczywiście, w tym wydarzeniu również braliśmy udział jako tłumacze (Jasio przedstawił swoją węgierską szkołę i klasę) i służba nawigatorska (Krzysio Halper z flagą Polski czekał na delegację z Órawki i pomógł jej dotrzeć na miejsce spotkania, co stanowiło wielką pomoc, biorąc pod uwagę trudność poruszania się autobusem w Szentendre). Wieczorem mieliśmy wspólną mszę św., przy ołtarzu służył Mikołaj Marik, który jest już ładnych parę lat ministrem, a teraz bardzo się przydał ze swoją znajomością języka polskiego.

Po mszy św. złożyliśmy wieńce pod pomnikiem naszego św. Jana Pawła II i śpiewaliśmy polskie i węgierskie pieśni religijne. Spotkaliśmy się ze wspaniałymi, szczerymi, wesołymi ludźmi, którzy z wielką otwartością i zainteresowaniem chłonęli wszystkie słowa i z zapartym tchem podziwiali uroki naszego małego miasteczka. Tylko nieraz trzeba było poprosić o powtórzenie zdania, bo to przecież Górale, zaś, hej!

Nie będziemy wspominać o przywiezionych oscypkach i korbaćkach (to też jest ser), żeby czytelnikom nie narobić apetytu.

Niestety, wszystko co dobre, szybko się kończy. Górale wyjechali, ale zaproszenie do nich mamy i da Bóg skorzystamy! Nasza praca domowa też się kończy, bo tyż dobro, zaś, hej!

uczniowie Polskiej Szkoły z Szentendre

Stołeczny Samorząd Polski po raz kolejny organizuje wyjazd dla dzieci w wieku 7 - 14 lat na wypoczynek do Polski

Miejsce: Ośrodek Wypoczynkowy Dziubasówka Poronin,

Termin: 21. 06. - 28. 06. 2014 r.

Zakwaterowanie w 4 -5 osobowych pokojach z łazienkami, 3 posiłki dziennie

W programie: - wycieczka do Morskiego Oka, - kąpiel w basenie w Bukowinie Tatrzańskiej, - piesza wycieczka na Gubałówkę, - spacer i wycieczki po okolicy,

Koszt: 27. 000, - Ft od osoby,

Zgłoszenia przyjmujemy do 31-go maja 2014 r.,

flko@t-online.hu

HAPAKS LEGOMENON, CZYLI CZYM JEST MIŁOŚĆ

„Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych” Władysława Kopalińskiego na jednej ze stron pod literą H przybliża egzotycznie brzmiący, pochodzący z greki zwrot: hapaks legomenon. Cóż to takiego? Może nazwa dinozaura, którego już dawno nie ma między nami? Może jakiejś tropikalnej wazki, zamieszkującej seledynową dżunglę? Może to jakaś wykwinna potrawa, której na pewno balibysmy się spróbować, nawet z zamkniętymi oczami? Może nazwa choroby zakaźnej, na którą zapadają szympany podczas pełni księżyca? Może rodzaj czcionki, którą zapisane były zatarte już słowa na Świętym Graalu? Lingwiści zapewne już rwą włosy z głowy w niemym geście rozpacz, ponieważ, jak podaje profesor Kopaliński, hapaks legomenon to „wyraz, forma zaświadczona jednym tylko cytatem; wyraz, forma występująca tylko jeden raz w dokumencie, zbiorze a. w całym słowniku danego autora”. Jakiś przykład? Proszę bardzo: słowo Golem występuje w Starym Testamencie tylko raz, by potem, niczym mityczny Golem właśnie, czyli kukła ożywiona przez człowieka, staromodny prototyp robota, wykonujący bezmyślnie polecenia człowieka, zacząć żyć własnym życiem w starożydowskich legendach, kulturze popularnej czy kinematografii.

Znaczenie hapaks legomena da się wyjaśnić tylko na podstawie ich kontekstów, kontekstów, w które zostały włożone, kontekstów, które otulają je niczym ciasna sieć powizań, niczym pancerz, który jednocześnie nadaje im kształt. Konkretny hapaks legomenon jest bardzo osamotniony, występuje pojedynczo, jest indywidualistą doskonałym, bo nie ma na świecie (czyli w konkretnym tekście), żadnej swojej kopii, ani nawet czegoś do siebie podobnego. Istnienie konkretnego hapaks legomenon poświadczona jest tylko jednym cytatem, hapaks legomenon jest więc samotną wyspą, dryfującą po przepastnym morzu czasowników, przymiotników i rzeczowników, które powtarzają do siebie podobne. Istnienie konkretnego hapaks legomenon poświadczona jest tylko jednym cytatem, hapaks legomenon jest więc samotną wyspą, dryfującą po przepastnym morzu czasowników, przymiotników i rzeczowników, które powtarzają do siebie podobne. Istnienie konkretnego hapaks legomenon poświadczona jest tylko jednym cytatem, hapaks legomenon jest więc samotną wyspą, dryfującą po przepastnym morzu czasowników, przymiotników i rzeczowników, które powtarzają do siebie podobne. Istnienie konkretnego hapaks legomenon poświadczona jest tylko jednym cytatem, hapaks legomenon jest więc samotną wyspą, dryfującą po przepastnym morzu czasowników, przymiotników i rzeczowników, które powtarzają do siebie podobne.

Czy podobieństwo do ludzkiego losu rysuje się już wystarczająco wyraźnie? Z nami jest przecież tak samo. Jesteśmy do bólu pojedynczy i występujemy niestannie, jesteśmy jak kość nieznanego dinozaura, leżąca żałośnie, w pełni osamotniona, na zimnym metalowym stole archeologa. Choć podejmujemy próby otrząśnięcia się z pojedynczości, zapisujemy się do partii, stronnictw, tworzymy narody, maszerujemy w pochodach, padamy w okopach i na barykadach za jedyną słuszną sprawę, szukamy dla siebie wspólnot i wspólnych mianowników.

A jak ma się do tego miłość? Może właśnie miłość jest jedyną skuteczną próbą przekroczenia własnej jednostkowości, chęcią odnalezienia w gąszczu kontekstów kogoś, kto nas w pełni dopełni, kogoś, kto nam pomoże zdefiniować się w miarę całościowo, globalnie i niepowierzchniowo, kogoś, kto prowokuje nas co dzień do tego, by określać siebie samych wciąż na nowo i wciąż pełniej.

My też jesteśmy takim słowem, wypowiedzianym tylko raz. Echem są ludzie, którzy nas kochają.

Agnieszka Janiec-Nyitrai

HAPAX LEGOMENON, AVAGY A SZERETET VISSZHANGJA

A Władysław Kopaliński szerkesztette Idegen szavak és kifejezések szótára a H betűvel kezdődő szavak között tartalmaz egy egzotikusan hangzó, görög eredetű kifejezésre (hapax legomenon) vonatkozó magyarázatot. Vajon mit jelölhet ez a szó-összetétel? Talán valamilyen rég kipusztult, ősi dinozauruszt? Esetleg trópusi esőerdőben honos szitakötőt? Különleges ételt, amit még becsukott szemmel is félnénk megkóstolni? Netán fertőző betegséget, amit a csimpánzok telehold idején kapnak el? Vagy ősi betűvéső eszközöket, amelyekkel annak idején a szent Grálra felírták a róla azóta lekopott szavakat? A nyelvészek bizonyára már a hajukat tépnék e találgatások feletti kétségbeesésükben, mert – Kopaliński professzor meghatározása szerint – a hapaks legomenon olyan „kifejezés, nyelvi fordulat, amelyet csak egyetlen idézet tartalmaz, csak egyszer jelenik meg egy dokumentumban, gyűjteményben vagy az adott szerző egész életművében”. Példával szemléltetve: a Gólem szó az Ószövetségben csak egyszer szerepel, hogy aztán önálló életre keljen az ózsidó legendákban, a popkultúrában és a filmiparban, és a robot ódon prototípusaként (vagyis ember által megelevenített bábu-ként) azzá a mitikus Gólemmé válnon, amely gondolkodás nélkül végrehajtja az ember utasításait.

A hapax legomenon jelentése csak a szöveggörnyezete révén fénylik fel, amelybe illeszkedik, amely az összefüggések sűrűszövésű hálójaként körbeveszi, és mint a páncél, egyúttal alakot, tartást is ad neki. Egy konkrét hapax legomenon nagyon magányos, nagyon egyedülálló. Kiváló individuum, mert nincs párja a világon (az adott szöveg világában), de még csak hozzá hasonló jelenséget sem találni. Egy konkrét hapax legomenon létezését csak egyetlen idézet igazolja. A sokszorosán ismétlődő szavak végtelen tengerén – amelyek közül az igék különböző nyelvtani módokban, időben vagy számban fordulnak elő, a főnevek vagy mellénevek pedig különféle ragok révén különböznek egymástól, mintegy közelebbi és távolabbi rokonok családfájának szétágazását képezve – magányos szigetként sodródik a hapax legomenon, a megismételhetetlen, az egyszeri árva. A sors viharai a föld színéről elsöpörték szegénykének az egész családját. Rászorul a szöveggörnyezetre, amelyben tengődni kell. Olyan, mint a dinozauruszok utolsó példánya, amelynek minden más fajtársát kipusztította egy meteorit becsapódása, maradványait elsodorta és szétmorzsolta egy gleccser vagy elszenesítette és betemette egy vulkán. Az elmagányosodás a kivételesség érmének a másik oldala. Ez jelenti az árat, amelyet meg kell fizetni a megismételhetetlenség fejében.

Vajon eléggé kivehetően kezd kirajzolódni e példának az emberi lét minőségéhez való hasonlósága? Hiszen mi is így vagyunk ezzel. A fájdalmat egyedül kell hordoznunk. Ebben nem segíthet minket a csordaszellem. Miként egy ismeretlen dinozaurusz csontja, fájdalmas magányban fekszünk az archeológus hideg fémasztalán. Igaz, kísérleteket teszünk a magány lerázására: egyesületekbe iratkozunk, pártoskodunk, nemzetekbe szerveződünk, hadtestekben menetelünk, lövészárkokba bújva és bariádokra futva harcolunk a közös, igaz ügyért, közös nevezőket és emberi közösségeket keresünk magunknak.

És mi köze ennek a szeretetnek? Talán éppen a szeretet jelenti az egyetlen hatékony próbálkozást, amely saját magunk egyediségének meghaladására irányul. Vágyakozást jelent valakinek a megtalálására a szöveggörnyezet sűrűjében, aki teljes egészében képes minket kiegészíteni. Aki segít nekünk meghatározni önmagunkat – nem csupán felületesen, hanem átfogó módon, viszonylagos teljességünkben. Aki nap mint nap arra ösztönöz minket, hogy újra és újra meghatározzuk, kik is vagyunk valójában.

Mi is ilyen, hangosan kimondott hapax legomenonok vagyunk. Az emberek pedig, akik szeretnek, visszahangoznak minket.

Janiec-Nyitrai Agnieszka

MIESIĘCZNIK WĘGIERSKIEJ POLONII
A MAGYARORSZÁGI LENGYELEK HAVILAPJA

Pismo Ogólnokrajowego
Samorządu Polskiego
z kwartalnym
dodatkiem GŁOS POLONII

Az Országos Lengyel
Önkormányzat lapja
a GŁOS POLONII
negyedévi mellékletével

polonia węgierska

Odpowiedzialny wydawca
Felelős kiadó
az Országos Lengyel
Önkormányzat Hivatala

Redaktor naczelny
Főszerkesztő
dr Agnieszka Janiec-Nyitrai

Polski redaktor językowy
Lengyel nyelvi szerkesztő
dr Dorota Várnai

Węgierski redaktor językowy
Magyar nyelvi szerkesztő
Márta Alexandra Karaba

Redaktor graficzny
Grafikai szerkesztő
V4 Consulting Kft.

Tłumaczenie
Fordítás
Sutarski Szabolcs

Redakcja
Szerkesztőség

1102 Budapest, Állomás u. 10.
Telefon: +36 1 2613479
e-mail: polweg@polonia.hu

Drukarnia *Nyomda*

Projekt realizowany w każdym
miesiącu ze środków budżetu
centralnego Węgier. Az újság
kiadása Magyarország központi
költségvetésének havi támoga-
tásával készül.

Projekt jest
współfinansowany
ze środków
finansowych
otrzymanych od
Ministerstwa Spraw
Zagranicznych w
ramach konkursu na
realizację zadania
„Współpraca z
Polonią i Polakami za
granicą” w 2014 r.

SZINKRON DIGITAL

Edycja online *Online kiadás*
<http://polonia.hu/dokumentumok/poloniawegierska/pw221.pdf>

Na okładce wykorzystano fragmenty obrazu J. W. Baura "Polacy i Węgrzy"

Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech Országos Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2611798 olko@polonia.hu

Stoleczny Samorząd Polski na Węgrzech Fővárosi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
1054 Budapest, Akadémia u. 1-3
tel.: +36 1 3321979 flko@t-online.hu

Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy Lengyel Közművelődési Központ
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2611798 olko@polonia.hu

Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema na Węgrzech Magyarországi „Bem József” Lengyel Kulturális
Egyesület
1051 Budapest, Nádor u. 34. II. p.
tel.: +36 1 3110216 www.bem.hu bem@bem.hu

Stow. Polskich Katolików na Węgrzech pw. św. Wojciecha
Dom Polski
Magyarországi Lengyel Katolikusok Szt. Adalbert Egyesülete
1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel.: +36 1 2626908 adalbert@enternet.hu

Szkoła Polska na Węgrzech Lengyel Nyelvoktatói Nemzetiségi Iskola
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2612748 skopol@polonia.hu

Szkolny Punkt Konsultacyjny – Szkoła Polska przy Ambasadzie RP A Lengyel Nagykövetség mellett működő
Lengyel Iskola
1025 Budapest, Törökvész út 15.
tel.: +36 1 3268306
tel.: +36 70 7013847 polish_school@gazeta.pl

Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii Magyarországi Lengyeliség Múzeuma és Levéltára
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2608023 muzeum@polonia.hu

Polska Parafia Personalna na Węgrzech Lengyel Perszonális Plébánia
1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel.: +36 1 4318414 www.parafiabudapest.republika.pl plebiani@onet.eu

Ambasada Polska w Budapeszcie Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége
1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: +36 1 4138200 www.budapest.msz.gov.p budapest.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Kereskedelmi-fejlesztési és Beruházás Ösztönzési Osztály
tel.: 1 251 46 77 www.budapest.trade.gov.pl budapest@trade.gov.

Referat Konsularny Ambasady RP A Lengyel Köztársaság Nagykövetsége Konzuli osztálya
1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: +36 1 413 8208 budapest.amb.wk@msz.gov.pl

Instytut Polski w Budapeszcie Lengyel Intézet
1065 Budapest, Nagymező u. 15.
tel.: +36 1 3115856 www.polinst.hu info@polinst.hu biblioteka@polinst.hu

Ogólnokrajowa Biblioteka Języków Obcych Országos Idegennyelvű Könyvtár
1056 Budapest, Molnár u. 11.
tel.: +36 1 3183688 www.opac.oik.hu kolcsonzo@oik.hu

Redakcja kwartalnika „Głos Polonii” „Głos Polonii” szerkesztősége
1051 Budapest, Nádor utca 34. glospolonii@bem.hu

Program radiowy w języku polskim: „Magazyn Polski” - emisja w soboty, godz. 13.30
MR4 (fała średnie 873 kHz) i ze strony: <http://www.mediaklikk.hu/musor/lengyel-nemzetisegi-musor/>
Redakcja Polska „Magyar Rádió” z Rt. 1800 Budapest, Brody S. u. 3-5.

Polonijna strona internetowa: www.polonia.hu

PRENUMERATA - TYLKO 250 FORINTÓW ZA JEDEN NUMER!!!

Roczna prenumerata miesięcznika „Polonia Węgierska” (12 numerów) i jego kwartalnego dodatku „Głos Polonii” (4 numery) na rok 2014 wynosi dla prenumeratorów:

indywidualnych (po 1 egzemplarzu) – **4.000 forintów/rok**

zbiorowych (samorządów, po 5 egzemplarzy) – **20.000 forintów/rok**

Sposoby płatności: przelew na konto.

Przyjmujemy również zamówienia na numery wcześniejsze - można je zgłaszać na analogicznych warunkach.

Redakcja z wdzięcznością przyjmuje także większe sumy wpłat prenumeraty od osób oraz instytucji i samorządów, jeżeli ich stan finansowy to umożliwia. Wsparcie finansowe prosimy przekazywać na konto K&H:10400157-00026536-00000004. W rubryce „Közlemény” prosimy wpisać „Lapkiadás támogatás” (wsparcie dla pisma).

ELŐFIZETÉS - CSAK 250 FORINT EGY SZÁMRA !!!

A „Polonia Węgierska” havilap éves előfizetése (12 szám) és negyedéves melléklete, a „Głos Polonii” (4 szám) 2014. évre:

egyéni előfizetőknek (egy példány) – **4.000 Ft/év**;

a közösségi előfizetőknek (önkormányzatok, 5 példányban) – **20.000 Ft/év**

Előfizetés módja: banki átutalás.

Vállaljuk a korábbi számokra vonatkozó rendelések teljesítését – azonos feltételek mellett.

A szerkesztőség hálásan elfogad nagyobb előfizetői összegeket is úgy magán-személyektől, mint intézményektől, ha ezt pénzügyi helyzetük lehetővé teszi. A szerkesztőségnek felajánlott pénzügyi támogatást a K&H bankban lévő számlára kérjük utalni: 10400157-00026536-00000004. A „Közlemény” rovatba kérjük beírni: „Lapkiadás támogatás”.

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

"SKARBY TATR" W ÉRDZIE

OBRADY OSP

KANONIZACJA JANA PAWŁA II W POLSKIEJ PARAFII I KONKURS RYSUNKOWY DLA DZIECI

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

PRZYJĘCIE Z OKAZJI ŚWIĘTA NARODOWEGO POLSKI

OTWARCIE WYSTAWY KATYŃSKIEJ W SZOMBATHELY
PRZEZ AMBASADORA R. KOWALSKIEGO

ODSŁONIĘCIE TABLICY PAMIĄTKOWEJ W MISZKOLCU

.....

ŻYCZENIA WIELKANOCNE

AUTOR: ZOLTÁN DANKA

WIELKANOC W DOMU POLSKIM

